

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O.P.S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**MRAVNOSTNÍ KRIMINALITA – PROSTITUCE,
JEJÍ CHARAKTERISTIKA
A ANALÝZA PRÁVNÍHO ASPEKTU**

Autor práce: Miroslav Kajtman
Studijní obor: Bezpečnostně právní studia ve veřejné správě
Forma studia: Kombinované
Vedoucí práce: JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.
Katedra: Právních oborů a bezpečnostních studií

2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

Miroslav Kajtman

Děkuji vedoucímu bakalářské práce **JUDr. Romanu Svatošovi, Ph.D.** za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ÚVOD.....	5
1.MRAVNOSTNÍ KRIMINALITA.....	7
1.1.Členění mravnostní kriminality.....	8
1.2.Prevence mravnostní kriminality.....	10
2. PROSTITUCE.....	12
2.1. Historie prostituce.....	14
2.2. Druhy prostituce.....	18
2.3. Příčiny prostituce.....	19
3. LEGISLATIVA.....	21
3.1. Legislativa EU.....	21
3.2. Legislativa MV ČR.....	23
3.3. Trestní zákon.....	25
3.4. Návrh zákona o prostituci a výpověď úmluvy.....	28
3.5. Návrh nového trestního zákona.....	31
4. OBCHODOVÁNÍ S LIDMI.....	34
5. KUPLÍŘSTVÍ.....	40
6. DĚTSKÁ PROSTITUCE.....	42
6.1. Dětská prostituce v ČR.....	43
7. PORNOGRAFIE.....	44
7.1. Dětská pornografie.....	47
8. NEVLÁDNÍ ORGANIZACE A SITUACE V SOUSEDNÍCH ZEMÍCH.....	48
8.1. Slovensko.....	49
8.2. Německo.....	50
8.3. Polsko.....	51
8.4. Rakousko.....	51
8.5. ČR.....	52
8.5.1. ČR ve výroční zprávě USA.....	52
8.5.2. Nevládní organizace v ČR.....	53
ZÁVĚR.....	54
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	56
SEZNAM PŘÍLOH.....	62
PŘÍLOHY.....	63
ABSTRAKT.....	67
ABSTRACT.....	68

Úvod

Slovo mravnost nám navozuje samo o sobě dojem, že jde o jev, který už snad ani nepatří do slovníku dnešního postmoderního člověka. Zasloučit tento pojem v médiích znamená ocitnout se v dobách minulých nebo v oblasti ironie. Jestliže se chceme zabývat mravnostní kriminalitou a jejím vymezením v trestním právu, budeme nutně mluvit o procesu, který je proměnlivý, protože odráží názory a morálku doby. Právě pro tuto podmíněnost trestní právo podléhá změnám, o čemž svědčí právě probíhající diskuse k novému trestnímu zákoníku, konkrétně ke snížení věku povoleného přirozeného sexuálního kontaktu.

Také pojem sexuální výchova se stal až v nedávné době více frekventovaným termínem. V odborné literatuře se můžeme setkat s pojmem pohlavní výchova. Někteří odborníci vymezují sexuální výchovu jako činnost, jejímž cílem je vybavit mladé lidi nejenom vědomostmi, ale zároveň v nich vybudovat správné postoje, které by jim usnadnily zaujmout odpovídající místo muže či ženy v manželství, rodině a společnosti, jiní vnímají sexuální výchovu jakožto složku, která rozvíjí lidskou sexualitu ve schopnost každého jedince realizovat sex v oblasti pozitivních citových zkušeností, radosti a naplnění ve vztahu k jinému člověku. Je žádoucí vytvořit takové celospolečenské klima, které bude podporovat pozitivní chování jednotlivců i skupin, pomáhat vytvořit kvalitní hodnotové postoje a vztahy.

Uvádím zde situaci v některých zemích EU, což je důležité pro pochopení závažnosti problému mravnostních deliktů. Prostituce je mezinárodní jev, který překračuje hranice států, proto je nutno zmapovat situaci širěji než jen v České republice, vyhodnocovat data a v té souvislosti podniknout příslušná opatření. Programy, které jsou financovány Evropskou komisí přispívají k rozvoji a zhodnocení politiky v dané oblasti, podporují a posilují vytváření pracovních sítí, umožňují vzájemnou spolupráci členských států, výměnu a šíření informací, zlepšení školení a vědeckého a technologického výzkumu a povzbuzují členské státy ke spolupráci s kandidátskými zeměmi a místními či mezinárodními organizacemi.

Při analyzování informačních zdrojů, zvláště aktuálních v médiích se ocitáme uprostřed různých názorů na nový trestní zákoník, který by měl vstoupit v účinnost roku 2010. Klade důraz na ochranu člověka, jeho života, zdraví, tělesné integrity, osobní svobody, nedotknutelnosti, důstojnosti, soukromí. Věnuje samostatnou část trestným činům proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti.

Bakalářská práce seznamuje i s návrhem zákona o regulaci prostituce, ve kterém se již delší dobu odráží snaha prosadit možnost prostituci regulovat. Dějiny, jak se zdá, ukazují na nereálnost potlačení prostituce, je však možno ji určitým způsobem omezit tak, aby nenarušovala veřejný pořádek, neohrožovala zdraví občanů ani výchovu dětí a mládeže a neurážela mravní cítění veřejnosti. Je nepochybné, že s prostitucí vždy budou spojeny problémy. Proto je zcela na místě snaha čelit těmto problémům hledáním vhodných legislativních a dalších opatření.

Vnímání morálního, sociálního i zdravotního problému prostituce se za posledních padesát let změnilo. Jako nerealistické byly opuštěny snahy o její odstranění, místo toho je kladen důraz na regulaci a na potlačování pouze těch nejzávažnějších průvodních jevů jako je např. obchodování s lidmi. Změnily se ovšem i objektivní podmínky. Zatímco tradiční kuplířství, provozování veřejných domů apod. představovalo převážně lokální kriminalitu jednotlivců či malých skupin, v dnešní době jde o jednu z nejvýznamnějších sfér činnosti nadnárodního organizovaného zločinu, spojenou s pohybem osob přes hranice států. Současná sexuální promiskuita je jevem, který zasahuje lidskou společnost ve všech jejích sférách. Nahlížení na prostituci souvisí s liberálním názorem na tuto problematiku, s přístupem k řešení mezilidských vztahů, s výchovou v rodině, v partnerských vztazích apod.

Přínosným je vklad neziskových organizací, které se touto otázkou začaly zabývat již v 80. letech, v době, kdy nebyla v centru pozornosti žádné z vlád. V této práci je jim věnována poměrně velká část, neboť jsou častěji přizvány k řešení problémů s kriminálními jevy spojenými s prostitucí, protože jsou připraveny pracovat s oběťmi citlivě a pružně. Policie, zákonodárci i nejširší veřejnost se na ně bude obracet stále častěji, také pro jejich mezinárodně uznávané jméno a mnohaleté zkušenosti.

1.Mravnostní kriminalita

Mravnostní kriminalita je odvozena od pro náš sluch již archaického slova mravnost a je širším označením pro oblast nejzávažnějších trestných činů, jejichž obsah směřuje proti různým objektům (osobní svoboda, zdraví, život...), ale vždy proti svobodnému rozhodování o pohlavním styku, tělesném a mravním vývoji. Mravnost, tudíž i vnímání a následné vymezení překračování práv v této oblasti, je historicky a kulturně podmíněno, podléhá veřejnému mínění a je kontrolováno státem.

Proto trestní právo nutně podléhá změnám, nyní např. právě probíhá diskuse o snížení věku povoleného přirozeného sexuálního kontaktu v návrhu nového trestního zákoníku. A dále, v oblasti pornografie se setkáváme s nejednoznačným vymezením tohoto pojmu i jeho právního vymezení. Mluvíme-li dnes o mravnostní delikvenci, jejích některých konkrétních aspektech, můžeme už zítra zaznamenat, že jsme nebyli tak zcela přesní. Proto je nezbytné rozhodnutí Rady Evropské Unie z 15. 3. 2001, čl. 14 o podporování prostřednictvím svých veřejných služeb nebo financováním školení takových osob, které mají kontakty s oběťmi nejvíce ohrožených skupin, především policejních úředníků a právníků¹.

Jestliže se vrátíme k charakteristice mravnostní kriminality jako sféry páčání nejzávažnějších trestných činů, pokusme se vymezit, proč tomu tak je. I když se jistě většina dnešní společnosti na vážnosti tohoto sociálně-patologického jevu shoduje, nejsou ojedinělé i hlasy, které zpochybňují nutnost přísných sankcí, s odůvodněním právě na onu dobovou proměnlivost chápání sexuality.

Je pravda, že se změnila funkce státní moci, která dříve téměř beze zbytku ovládala regulování potřeb a zájmů lidí. Pomáhala si při tom zastrašováním, ideologií, vytvářela stejnost nebo přinejmenším podobnost zálib, vkusu a přesvědčení. Dnes naše moderní společnost nemá zjevně tyto ambice a prostředky, ale místo toho nastoupilo spíše podprahové ovlivňování konzumenta prostřednictvím masových médií.

¹ ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů*. Praha, 2007, str. 182.

Rozmanitost sociálních podmínek může být pro člověka podnětem k usilování, k obohacení a rozšíření poznání, prožitků, ale též úskalím, které spočívá v míře adekvátnosti jeho volby pro jeho co nejlepší rozvoj. Jedná se o stále živou diskusi o možnostech a limitech jedince, o přístupu k lidskému světu prostřednictvím porozumění a nalézání svého místa v něm pro vlastní seberealizaci, včetně různých rizik a potřeby se s nimi vyrovnávat. Odborníci, kteří jsou zodpovědní za výchovu mladé generace si uvědomují náročnost ale i zvyšující se nezbytnost správné konfrontace s nynějším světem, nabízejícím, jak se na první pohled zdá, všechno všem. Možnosti a limity jedince nejsou pro všechny modality lidského života striktně, čitelně vymezovány, ale jsou vymezeny "krajní" polohy, za které se nesmí jít, i když i ty jsou vývojem modifikovány².

Překročení těchto hranic však sebou zcela jistě nese jedny z nejhlubších důsledků pro život a vývoj člověka. Ještě závažnější je skutečnost, že mravnostní kriminalita zahrnuje porušování práv dítěte (podle Úmluvy o právech dítěte, přijaté dne 20. 11 .1989 v New Yorku, se dítětem rozumí osoba mladší 18 let³, i když trestní řád takového pojmu neužívá) a je skutečností, že společnost má povinnost pečovat o zdravý vývoj a výchovu mládeže, zejména ji chránit před mravní nevázaností, zvláště sexuálním zneužíváním.

Důležitost velké pozornosti k trestné činnosti proti mravnosti je také zapříčiněna jednou specifickou okolností těchto případů a to, že oběť je často tak narušena spácháním tohoto činu ve své intimitě, že se o něm nechce s nikým sdílet, což zabraňuje usvědčení a potrestání pachatele a vůbec snižuje evidenci o těchto skutečnostech, a to je pro společnost sice naprosto pochopitelný, avšak velmi závažný až ohrožující fakt, protože vědět je vždy prvním předpokladem pro nápravu a pomoc.

1.1. Rozčlenění mravnostní kriminality

² *Prekriminalita dětí a kriminalita mladistvých, kterým byla uložena ochranná opatření*. Praha, 2002, s. 6-8

³ CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha, 2003, s. 14.

Pokusme se pro zpřehlednění o několik způsobů členění mravnostní kriminality. Bude-li nás zajímat především osoba pachatele, rozlišujeme ji tímto způsobem:

1. Osoba dospělá
2. Osoba mladší 18 let
3. Osoba mladší 15 let
4. Osoba příčetná
5. Osoba pohlavně úchylná
- a další

Jiným zvoleným kritériem může být předmět ochrany, tj.:

1. Mravnostní trestná činnost zasahující do svobody rozhodování v pohlavních vztazích:

- a/ znásilnění
- b/ obchodování se ženami
- c/ některé případy pohlavního zneužívání

2. Ohrožení zdravé výchovy mládeže:

- a/ většina případů pohlavního zneužívání
- b/ ohrožování mravnosti
- c/ ohrožování mravní výchovy mládeže
- d/ podávání anabolických látek mládeži

3. Trestné činy zasahující do dobrých mravů v pohlavních vztazích:

- a/ kuplířství
- b/ incest

Jako u všech ostatních druhů kriminality nejčastěji členíme mravnostní kriminalitu podle způsobu spáchání. Toto kritérium v sobě zahrnuje tři faktory: vyspělost pachatele, předmět útoku a vztah mezi pachatelem a obětí.

1. Trestné činy páchané mezi dospělými:

Typické je pro ně velký podíl násilí, buď přímé fyzické ale i psychické a kapitalizace jednání (nezákonný výdělek).

2. Trestné činy mezi mládeží:

Nejčastější věk je kolem 16 let, v řadě případů je oběť mladší 15 let, jedná se především o pohlavní zneužívání, často po požití alkoholu. Někdy je aktérem oběť, dívka do 15 let, obvyklá je citová vazba mezi obětí a pachatelem, velmi obtížně se prokazuje vědomost pachatele, že oběť je mladší 15 let.

3. Mravnostní trestné činy páchané na mládeži:

Obětí je osoba mladší 18 let, ovšem bohužel musíme konstatovat, že přibývá deliktů a věková hranice se snižuje významně pod 15 let. Jsou to velmi nebezpečné činy pro jejich dopady na psychický a fyzický vývoj oběti. Jsou spojeny s fyzickou převahou a násilím, také s různými formami závislosti oběti na pachateli⁴.

1.2. Prevence mravnostní kriminality

Podle typických charakteristik jednotlivých druhů mravnostní trestné činnosti se formují preventivní opatření od primární prevence zaměřené na širokou veřejnost, kladoucí si za cíl, aby tento sociálně negativní jev nenastával přes sekundární a terciální prevenci.

V nedávné minulosti sexuální osvětu představovaly přednášky lékařů, avšak sexuální výchova je kvalitativně vyšší rovinou s dlouhodobým působením a předpokládá systémový přístup. Její významnou součástí je bezesporu prevence sexuální trestné činnosti. Nelze tvrdit, že by byl před rokem 1989 v porovnání s nynějším stavem registrován výrazně menší počet sexuálně motivovaných trestných činů. Toto téma bylo však tabuizované, a proto se nám dnes, kdy například sexuální zneužívání dětí je často diskutovaným problémem, jeví jako rychle narůstající forma trestné činnosti. Dnes má ale dítě větší možnost se bránit tomu, aby bylo dlouhodobě sexuálně zneužíváno. Tyto možnosti také častěji využívá, což je dáno právě tím, že bylo od raného věku pokud možno vkusně informováno o této problematice, o činnostech dětských krizových center a o existenci krizové linky bezpečí.

⁴ CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha, 2003, s. 19-22.

Sexuální výchova, jak ji chápe Mezinárodní federace pro plánované rodičovství v souladu se Světovou zdravotnickou organizací klade důraz na prevenci sexuální kriminality. Značnou pozornost je třeba věnovat výkladu pojmu sexuálního násilí se zdůrazněním, že i méně intenzivní násilí může vést ke spáchání trestného činu⁵.

Další oblastí prevence je sekundární činnost se zaměřením na spíše rizikové skupiny, oblasti i jedince, u kterých můžeme předpokládat, že se mohou dostat do sociálně patologické situace nebo se do ní již dostali. Jde především o to, včas identifikovat problémy, zajistit informovanost, poradenství, sociální péči. Můžeme s povděkem konstatovat, že se u nás nabízí stále více kvalitních poraden, nevládních organizací, na školách jsou ustanoveni výchovní poradci, existují linky důvěry.

Nakonec jmenujme terciární prevenci, která nabízí odbornou pomoc, která má být pokud možno včasná, eliminující recidivy, minimalizující škody a snažit se usilovat o resocializaci⁶.

Samozřejmě nejúčinnější prevencí zůstává kvalitní výchova a vztahy v rodině, kde se jen stručně zmíním o některých aspektech proměn společnosti, které se rodiny týkají. Dnes je pro lidi život vnímán jako idealizovaná realizace představ, snů bez námahy, bez povinností, hlavně vlivem reklam, pestré nabídky trhu, neomezenosti cestování. Dále společnost otevřeně klade ekonomickou prosperitu na první místo mezi hodnotami, současně se zvyšuje náročnost rodinného rozpočtu. Důsledkem je úzkostný zničující spěch, psychické vyčerpání, snadnější riziko vzhledem k dostupnosti drog. V souvislosti s tím časová tíseň omezuje v rodinách možnosti sdílet emoce, komunikovat, hledat pomoc, zažívat pocit bezpečí. Rodiče jsou zaměřeni na uplatnění vlastního životního způsobu, což ovlivňuje funkčnost rodiny, zvláště v důsledku partnerských konfliktů⁷.

Matouš Řezníček⁸ užívá pojem desocializace a desocialita. Desocializace je vymezována jako proces negativního vřazování do společnosti prostřednictvím sociálně netvořivých, únikových, parazitních a destruktivních činností a vztahů. Výsledkem, stavem tohoto vývoje, je pak desocialita. Čím dříve proces labilitu osobnosti započal, tím více zasáhl fázi emočního hodnocení, tím obtížnější je změna. Poruchy

⁵ MITLÖHNER, M. *Erotika a paragrafy*. Praha, 1999, s. 15-16.

⁶ CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha, 2003, s. 34.

⁷ ČERNÍKOVÁ, V. *Prekriminalita dětí a kriminalita mladistvých, kterým byla uložena ochranná opatření*. Praha, 2002, s. 10-13.

⁸ ŘEZNÍČEK, M. *Prevence sociálních deviací*. Praha, 1999, s. 7.

sebehodnocení ovlivňují navazování dobrých vztahů, životní cíle, hodnotové orientace. Mladý člověk má dnes složitou situaci v oblasti integrace do společnosti, problematičtěji nalézá prostor pro seberealizaci s prosociálním zaměřením.

2. Prostituce

Definice prostituce není vymezena žádným mezinárodním dokumentem a ani právním řádem České republiky není komplexně řešena. Lze konstatovat, že prostituce je pohlavní styk s jinou osobou nebo osobami za úplatu⁹.

Chmelík¹⁰ definuje prostituci jako specifický druh podnikání (obchodu), jehož prostředkem je poskytování sexuálních služeb jiným osobám za úplatu. Jedná se o jakýkoli způsob ukájení pohlavního pudu na těle jiné osoby. Nemusí jít pouze o klasickou soulož, ale o dotýkání se těla jakékoliv části těla jiného, sebeukájení, pokud jsou prováděny za úplatu. Úplata nemusí mít pouze finanční podobu, ale může mít i jinou formu, např. získání určité výhody, poskytnutí protislužby, protekce. Je velmi dobře známo, že zejména otázka prostituce je navýsost citlivá, a že jsou k ní zaujímány velmi odlišné postoje.

Sama prostituce u nás není a ani dříve nebyla trestným činem. Do 30. 6. 1990 mohla být přečinem příživnictví. Nyní může být přestupkem proti veřejnému pořádku podle § 47 odst. 1 písm. c) zákona č. 200/1990 Sb., v úplném znění, za předpokladu, že pachatel svým jednáním poruší veřejný pořádek tím, že vzbudí veřejné pohoršení. Pachatel však musí jednat veřejně, tedy před více než dvěma osobami současně přítomnými. V souvislosti s prostitucí by mohl být tento přestupek spáchán např. uskutečňováním pohlavního styku na veřejnosti apod. Jednání osoby je nutno posuzovat vždy s ohledem na dané místo a čas, zvyklosti v obci a jiné objektivní znaky. V některých případech může být provozováním prostituce na místě veřejnosti

⁹ TRÁVNÍČKOVÁ, I., aj. *Obchodování se ženami z pohledu České republiky*. Praha, 2004, s. 52.

¹⁰ CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha, 2003, s. 17.

přístupném nebo i veřejně naplněna skutková podstata trestného činu výtržnictví (pachatel se dopustí veřejně nebo na místě veřejnosti přístupném hrubé neslušnosti).

Prostituce se v posledních letech v naší republice rychle rozrostla. Mnoho dívek provozujících toto řemeslo postává na vyhlášených mezinárodních silničních tazích prakticky po celý rok. Denní počet prostituujících osob se odhaduje na 6300. Průměrný denní výdělek prostitutky je odhadován na 2500 Kč, počet odpracovaných dní u prostitutek je odhadován na 365, množství finančních prostředků, které jsou vydělávány prostitucí, se pohybuje kolem 5 749 000 Kč¹¹.

Jednotný typ prostitutky neexistuje. Způsob, jakým se žena nabízí, závisí na její inteligenci, na temperamentu, i na její eventuálně citové angažovanosti. Některé výzkumné práce dospěly k závěru, že nejméně polovina prostitutek patří do skupiny osob více méně slabomyslných. Týká se to nejen intelektu, ale zejména citového prožívání. Jinak se tu často vyskytují schizoidní psychopatky, vyznačující se citovou chudobou, slabou vůlí, potřebou se uplatnit. Osmdesát procent uvádí, že jsou frigidní, sedmdesát procent se zmiňuje o lesbických zkušenostech. Výzkum dále uvádí, že prostitutky většinou v dětství prožily sexuální styk za nepříjemných okolností nebo je postihla jiná sexuální traumata. Nezralá mladá děvčata sní o luxusu a snadno se nechají zlákat k domněle lehkému životu.

Pasák je zpravidla člověk štítící se práce, neadaptovaný na společenské poměry, v sexuální oblasti spíše nejistý, často sadistický, násilnický. Ne všichni pasáci bývají zločinci, mají k prostituce nezřídka citový vztah. Pak je tu typ "manažera", který řídí prostituci z podnikatelských hledisek. Pracují zde organizace, které přidělují prostitutkám určitá místa podle pevně stanovené pracovní doby. Často se vybírá poplatek za členství v organizaci, za ochranu, za bezpečnost. Uvnitř prostituce existují struktury a hierarchie. Na horní příčce je prostituce modelek, na nižší úrovni je práce v masážních salónech, nevěstincích a barech a úplně dole je pouliční styk a prostituce podél silnic. Speciální postavení má drogová prostituce. Prodej těla je spíše alternativou, vynuceným a sporadickým doplňkem skutečné výdělečné činnosti. Často se hovoří o sekundární prostituci. Mužští prostituti se vyskytují jak v tradiční branži, tak i v drogové. V první skupině jsou homosexuálové ale i heterosexuálové, pěstění a vybíraví, příslušníci drogové prostituce jsou většinou zanedbaní až zpustlí. Drogy

¹¹ CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha, 2003, s. 62.

bývají často podávány za účelem manipulace s obětí, jedná se o amfetaminy, kokain, sedativa, analgetika, nebo i tvrdé drogy¹².

V posledních desetiletích se zájem odborníků o zkušenosti obyvatelstva se sexem za peníze zvýšil především v souvislosti s pokračující epidemií HIV/AIDS. Prostitutky a jejich zákazníci jsou totiž považováni za skupinu s vysoce rizikovým chováním. I když zatím tento styk podle všech zjištění nehraje u nás významnou roli v šíření HIV/AIDS, potencionálně tvoří jistě jeden z důležitých zdrojů budoucího ohrožení. Nárůst počtu zkušeností našich obyvatel, především mužů, s placeným sexem stoupá. V roce 1993 odpovědělo kladně na dotaz, zda někdy měli v životě pohlavní styk s prostitutkou 9% dotázaných mužů, v roce 1998 stoupl jejich počet na 14%. Na otázku, zda někdy poskytly pohlavní styk za peníze, odpovědělo v roce 1993 kladně 3% a v roce 1998 4% vyšetřených žen.¹³

Jedno z největších rizik prostituce je celosvětové ohrožení společnosti organizovaným zločinem, který je s ní ve spojení, to se týká zejména obchodování lidmi, distribucí drog, výroby pornografie. Organizovaný zločin stále hledá a potřebuje pravidelný příjem pracovníků do komerčního sexuálního průmyslu. Obchod s ženami a nucená prostituce zůstávají „nejvýnosnějším“ artiklem, který se dá srovnat snad jen s obchodem s drogami. Přestože obchodování se ženami je vnitřně značně strukturovaným problémem, pozdější označení „obchod s bílým masem“ odkazuje výlučně na prostituci¹⁴.

2.1. Historie prostituce

Antika

V žádné době a v žádném městě světa nehrály prostitutky větší roli než v Athénách a Korintu ve zlatém věku řecké kultury. Tím chtěl být zabezpečen klid

¹² GÓDTEL, R. *Sexualita a násilí*. Praha, 1994, s. 54-56.

¹³ WEISS, P., ZVĚŘINA, J. *Sexuální chování v ČR - situace a trendy*. Praha, 2001, s. 88-89.

¹⁴ CEJP, M. aj. *Organizovaný zločin v České republice III*. Praha, 2004, s. 108.

a bezpečí slušným ženám. Zformovaly se tři velké skupiny Venušiných služebnic: obyvatelky nevěstinců zvané dikteriady, tanečnice a hráčky na flétnu označované pojmem auletridy a třetí byly hetéry. Athény ochotně trpěly prostituci, protože jim z ní plynuly nemalé daně, z nichž financovaly stavbu lodí a nákladnou výzbroj. Oblíbenější byla spíše mužská prostituce, byly dováženi mladí otroci, jejichž cena byla vysoká a byli v té době považováni za velký luxus¹⁵.

Od starověku do pozdního středověku

O existenci prostituce máme u nás nejstarší zmínky v Jungmannově Slovníku česko - německém, ve slovníku Daniela z Velešlavína Sylva quadrilinguis. Již od roku 1365 je historicky doložen na okraji židovského gheta Prahy, jediného velkoměsta Čech, tzv. antiquum gallimordium, jak bývalo tehdy zapisováno do městských knih slovo nevěstinec. Další nejstarší veřejné domy se nacházely při Perštýně na Starém Městě v Benátské ulici. Jan Milíč z Kroměříže dal v dobách císaře Karla IV. dům zbořit a nevěstky rozehnat, na jejím místě pak postavit útulek pro ženy, které chtěly svůj život napravit. Dalším centrem prostituce byla Krakovská ulice na Novém Městě pražském, které bylo svěřeno, jak to bylo v těchto dobách obvyklé, pod dohled kata. Prostituce kvetla výhradně ve městech, její výskyt je doložen např. v Jihlavě a v Jindřichově Hradci, na venkově se téměř nevyskytovala.

Po vzniku husitství, v období reformy mravů, byly všechny nevěstince zbořeny a prostitutky vyhnány z města. Když po Lipanech zasedl na královský trůn císař Zikmund Lucemburský, musela ho tehdejší společnost akceptovat i s jeho průvodem nevěstek. Ohromný impuls pro rozvoj pražské prostituce znamenal přesídlení císařského dvora z Vídně do Prahy roku 1583¹⁶.

Ve vrcholném středověku se rozhodli měšťtí hodnostáři zřídit pro vojáky, cestující a zámožné měšťany tzv. zábavní domy. Ženy v tomto domě měly mnoho výhod, město nad nimi drželo ochrannou ruku, nesmělo se jim ubližovat a okrádat je o mzdu. Prastaré řemeslo prostitutek mělo tedy ve středověkém městě de facto svá cechovní pravidla, bylo zatíženo daněmi a chráněno před nekalou konkurencí. Z tehdejší doby také pochází opatření, kterého se využívá dodnes, totiž snaha vytlačit

¹⁵ CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha, 2003, s. 56.

¹⁶ BASSERMANN, L. *Nejstarší řemeslo*. Praha, 1993, s. 314-320.

prostituci do určitých čtvrtí nebo ulic. Jednou v týdnu prohlédl všechny obyvatelky lékař, která byla nemocná, musela odejít¹⁷.

Koncem 15. století Evropu zachvátila epidemie zavlečená z Nového světa - syfilis, na kterou navázalo morální obrození motivované spíše strachem než poznáním. Proto byla většina veřejných sexuálních institucí uzavřena a prostituce byla zdiskreditována. V 16.-17. století existovaly sice prostitutky, ale nebyly oficiální součástí života. Ten opanovala v renesanci kurtizána. Její cena byla vysoká a byla jen pro pár vyvolených. Kurtizány byly vzdělané, mluvily několika jazyky, recitovaly básně, hrály na hudební nástroje, zpívaly, mluvily latinsky a některé také řecky a osvojily si i urozenost. Zanedlouho se dokonce staly představitelkami ženského ideálu, stávaly se námětem úspěšných románů, jako např. "Manon Lescaut", "Dáma s kaméliemi", "Lesk a bída kurtizán"¹⁸.

Novověk

Velkou odpůrkyní prostituce byla Marie Terezie. Vydávala nařízení, mravnostní zákony, a dokonce vytvořila celý aparát strážců mravnosti. Těch pár, které se přesto odvážily toto řemeslo provozovat, se muselo uchýlovat k nejjrozmanitějším trikům. Nejznámější byly vídeňské pokojské, které se maskovaly uniformami pokojských a pracovaly v počestných domech, kam mravnostní policie nemohla. V důsledku těchto přísných opatření existovalo na počátku 19. století ve Vídni jen 1500 evidovaných a kontrolovaných prostitutek¹⁹.

Opětovný rozvoj této oblasti přineslo až znovuoživení Prahy jako nejvýznamnějšího českého města a vlastně jediného velkoměsta od 60. let 19. století. Rozvoji prostituce přál i vznik moderních industriálních center - ať už šlo o textilácká pohraniční města (Liberec), nebo o severočeský hornický revír (Most), či města svázaná s rozvojem těžkého průmyslu (Kladno). Řemeslná prostituce byla sice v Rakousku a později předlitavské části Rakouska-Uherska podle § 509 trestního zákona z roku 1850, resp. 1873 zakázána, nevěstky však byly trpěny. Roku 1885 pak zákon č. 289 povolil prostituci s omezeními danými policejním nařízením. Nadále byla stíhána jen tajná prostituce podle § 5 zákona o tulácích z téhož roku. V letech velkých - hlavně zemědělských - krizí, zejména v polovině 80. let, bída dohnala k tomuto řemeslu velké

¹⁷ CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha, 2003, s. 57-58.

¹⁸ VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*. Praha, 2007, s. 19.

¹⁹ CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha, 2003, s. 58.

množství zemědělských dělnic. Pocházely ve většině ze zemědělských okresů, neschopných uživit své obyvatelstvo, např. z jižní poloviny středních Čech.²⁰

V roce 1852 byl přijat nový trestní zákon, který zahrnoval reglementaci, která svěřovala prostituci do péče obcí, zavedla zdravotní knížky a evidenci prostitutek. V Československu byla reglementace zrušena v roce 1922. Občasné nepřiměřené zásahy policistů vůči prostitutkám a zneužívání moci byly jedním z hlavních motivů k přijetí aboličního zákona. Abolicionismus je hnutí postavené na premise, že prostituce je výrazem mravní a hmotné bídy. Jedním z propagátorů se stal v době své univerzitní kariéry profesor Tomáš Garrigue Masaryk, jehož humanismus dal českému aboličnímu hnutí teoretický základ. Odmítl pojetí prostituce jako přirozeného zla či sociální potřeby a označuje ji za zlo, kterému se má společnost bránit. Za hlavní prostředky považoval mravní výchovu. Kořeny prostituce viděl v mravní bídě společnosti, alkoholismu, nízkém stupni vzdělání, nedostatečné výchově a předčasném zájmu o sex. Dne 11. července 1922 byl schválen zákon č. 241 "O potírání pohlavních nemocí" a byl to první aboliční zákon ve střední Evropě. Zákon zrušil reglementaci prostituce, zakázal zřizování nevěstinců. Pouliční prostituce nebyla zákonem omezena a zcela se vymkla následné kontrole. Funkci nevěstinců převzaly bary a hodinové hotely, jejich počet vzrostl na 140. Syfilis se v 90. letech 19. století rozšířila v takové míře, o jaké historie nikdy neslyšela. 20. léta 20. století byla léty, kdy ročně umíralo 40 tisíc prostitutek na pohlavní choroby.

Komunistický režim v rámci budování nové socialistické společnosti prostituci radikálně zrušil, prohlásil ji nadále za neexistující. Její případné relikty měly být stíhány podle § 203 trestního zákona. Prostitutky zdánlivě zmizely z městských ulic, postupně klesal i výskyt antibiotiky intenzivně léčených venerických chorob. V druhé polovině dvacátého století u nás prostitutky pracovaly tajně v hotelech, zprostředkovali je taxikáři, vyskytovaly se nejvíce na rozsáhlých stavbách, v dělnických koloniích při velkých závodech industriálních velkoměst²¹.

Novela trestního zákona z roku 1961 vytvořila skutkovou podstatu trestného činu příživnictví. Když v roce 1990 příživnictví pozbylo trestnosti, zůstaly trestné činy kuplířství a obchodu se ženami. Poslední roky minulého tisíciletí zaznamenaly nárůst migrace prostitutek a ruku v ruce s tím kráčí i násilí, které využívá přirozeného pohybu

²⁰ BASSERMANN, L. *Nejstarší řemeslo*. Praha 1993, s. 322.

²¹ BASSERMANN, L. *Nejstarší řemeslo*. Praha, 1993, s. 325.

prostitute k násilnému obchodu s lidmi v sexuálním průmyslu a vyváží prostitutky za zákazníkem, za penězi. 20. století bylo doménou rozrůstajícího se obchodu se ženami pro sexuální průmysl a jeho doménou je jihovýchodní Asie. Děti jsou dnes zneužívány pro výrobu pornografických děl a také pro poskytování komerčního sexu. Zpráva dětského fondu OSN (UNICEF) konstatovala, že se ve světě každoročně stane předmětem obchodu zhruba 1,2 milionu dětí. Porovnáme-li to z údaji o celkovém obchodování s lidmi, pak vidíme, že obchod s dětmi vzrostl od roku 1929, kdy tvořil 10%, na jednu čtvrtinu²².

2.2. Členění prostitute

Provozování prostitute je možné rozčlenit několika způsoby, např. na ženskou, mužskou a dětskou prostituci.

Jiným kritériem je prostředí, kde je prostitute provozována:

1. Privátní prostitute má malou a stálou klientelu. Vykonávají ji muži i ženy "na úrovni", kteří jsou schopni i reprezentovat na veřejnosti. Prostituci poskytují v soukromých, luxusně zařízených bytech, zpravidla vysoce solventních klientů.

2. Hotelová prostitute je obdobnou kategorií jako první skupina s tím rozdílem, že jejich klientela není stabilní, společenská úroveň prostitutek se odvíjí od kategorie hotelů a klientů. Většinou jde o osoby s poměrně vysokým vzděláním, dobrým vystupováním, ovládají zpravidla jeden světový jazyk. Klientelou jsou cizinci. Na jejich prostituci profitují obvykle další osoby, např. taxikáři, recepční a další hotelový personál.

3. Bytová prostitute je poměrně širokou škálou prostituujících osob včetně dětské prostitute. Průvodním jevem této kategorie je četná majetková trestná činnost,

²² VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostitute*. Praha, 2007, s. 21- 24.

včetně ohrožování mravní výchovy mládeže. Dalšími riziky jsou zdravotní, sociální i kriminální rizika, bývá nezdědka spojena s organizovaným zločinem.

4. Barová prostituce je provozována v sex barech, "masážních" salonech a erotických podnicích obvykle cizinkami, které bývají k prostituci donuceny. Z trestné činnosti páchané v této oblasti jmenujme obchodování s lidmi, násilí, vydírání, znásilnění, organizovaná zločinnost.

5. Pouliční a silniční prostituce je nejproblémovější formou prostituce. Věková kategorie osob je zpravidla nízká, často jde o osoby s nižší inteligencí až mentálně zaostalé, sociálně nevyspělé, nezdědka závislé na drogách. Je rizikovou skupinou z hlediska přenosu pohlavních chorob a různé trestné činnosti. U této formy jde o nejlacinější, rychlý a anonymní sex.

Automobilová prostituce je zvláštní podskupinou pouliční prostituce. Do této skupiny patří např. "kamionová prostituce", kdy většinou prostitutky na svého zákazníka čekají už na hranicích a provází ho přes celé území státu někdy i s kuplířem.

Další formou jsou služby poskytované **telefonicky a prostituce na objednávku**, která se pojí také s majetkovou trestnou činností²³.

Samostatnou kategorií je **homosexuální prostituce**. Ta je poskytována převážně mladými muži nebo spíše chlapci ve věku kolem 18 let. Homosexuální prostituti jsou vůbec nejrizikovější kategorií pro šíření pohlavních chorob včetně nemoci AIDS²⁴.

2.3. Příčiny prostituce

Jaké jsou kořeny prostituce? Jmenujme na prvním místě sociální a kulturní podmínky, na druhém ekonomické důvody, které je často doprovázejí. Tento problém je spojen s genderovou a etnickou diskriminací, imigrační politikou, s globalizací

²³ METEŇKO, J., ČERNÍK, J. *Mravnostná kriminalita*. Bratislava, 2001, s. 22-24.

²⁴ CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha, 2003 s. 63-64.

i s regionálními konflikty. Všeobecná tolerance násilí, chudoba a nezaměstnanost dovádějí ženy k této cestě za vidinou zlepšení životních podmínek. Snaha dosáhnout lepšího společenského postavení vede často k tomu, že se stávají oběťmi násilí, drog, nerovného područí svých kuplířů, někdy také opouštějí i svou vlast velmi nedostatečně informovány a dostávají se tak do velmi riskantních pozic. Národnostní menšiny, děti a mládež mají těžší přístup k sociální péči, proto jsou nejvíce ohrožené.

Zájem o drogy a jejich rozšíření po roce 1989 stoupá a to je také jedna z příčin zvyšujícího se podílu dětí a mládeže na prostituci. Dívky, ale stále častěji i chlapci, jsou svou závislostí donuceni opatřovat si takto peníze na narkotika²⁵.

Podívejme se ještě na faktory ovlivňující růst organizovaného zločinu, do kterého se často přiřazuje obchodování s lidmi, mezinárodní pornografie i další druhy kriminality spojené s prostitucí:

- internacionalizace problémů v důsledku technologického rozvoje a tím i sblížení zemí a kontinentů
- integrace např. hospodářství, zaměstnanosti, vedoucí k prohlubování jejich vnitřní závislosti
- světové hospodářství, křiklavé nepoměry mezi bohatými a chudými zeměmi, tzv. rozevírající se nůžky mezi majetnými a nemajetnými skupinami i v západoevropských zemích
- internacionalizace kriminálního mocenského potencionálu, např. desetitisícové únosy žen v Číně, jež byly donucovány k prostituci
- nebezpečná nekoordinovanost, kterou způsobuje sdružování států a umožňuje páchat "inteligentní" delikty
- krize hodnot, zvláště u kriminality mladistvých
- rostoucí předstih profesionálního zločinu
- zneužívání občanských práv a svobod
- chybné nasazení policejních sil, orgány činné v trestním řízení nemají dostatek klidu pro svou práci vzhledem k útokům opozice, politickým sporům a diskusím v médiích o jednotlivých případech, které vytvářejí negativní pohled na stát a jeho zaměstnance, např. policisty²⁶.

²⁵ ČERNÍKOVÁ, V. *Prekriminalita dětí a kriminalita mladistvých, kterým byla uložena ochranná opatření*. Praha, 2002, s. 44.

²⁶ CHMELÍK, J., aj. *Zločin bez hranic*. Praha, 2004, s. 69-72.

3. Legislativa

3.1. Legislativa a programy EU

V dnešní době, po vstupu České republiky do EU, nás stejně jako legislativa naší republiky musí zajímat jednání na evropské úrovni, proto si připomeňme některá rozhodnutí, návrhy, sdělení a programy vytvořené Evropskou unií.

Společná akce z 24. února 1997 přijatá Radou na základě Článku K 3 Smlouvy o Evropské Unii o boji proti obchodování s lidmi a sexuálním zneužívání dětí uvádí definice jednotlivých pojmů, seznam úmyslných trestných činů, ukládá členským státům povinnost ochránit svědka a zaručit oběti i její rodině vhodnou péči, zajistit dostatečnou citlivost orgánů, které přicházejí do styku s potencionálními oběťmi obchodování s lidmi a upravit v jednotlivých zemích trestní zákoníky. Konečné datum pro vyhodnocení aktivit členských států Radou bylo stanoveno na konec roku 1999 a poté posunuto o šest měsíců²⁷.

Sdělení Evropské komise Radě a Evropskému parlamentu 9. prosince 1998 při uskutečňování dalších kroků v boji proti obchodování se ženami si klade za cíl zajistit, aby boj s obchodováním se ženami za účelem sexuálního vykořisťování zůstal jednou z priorit EU, žádá posílení spolupráce vlád kandidátských zemí a nevládních organizací v oblastech prevence, ochrany obětí, postihu pachatelů²⁸.

Sdělení Evropské komise Radě a Evropskému parlamentu 21. prosince 2000 upozorňovalo na nesrovnalosti a rozdílnosti, které v praxi ztěžují vytvoření účinné policejní a soudní spolupráce. Poukazuje na nepřijetí definic, obvinění, sankcí v trestních zákonech členských států a volá po odstranění těchto nedostatků. Požaduje

²⁷ *Evropská unie*: Úřední věstník L 063 z 4.3. 1997 [online]
<http://europa.eu/int/scedplus/leg/en/lvb/133072.html>.

²⁸ *Evropská unie*: Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu. Eurlex. 1998 [online]
http://europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/crime/trafficking/doc/COM19989612ENfinal.doc.

vytvoření evropského prostoru, ve kterém bude tvrdě postihováno sexuální zneužívání dětí a dětská pornografie²⁹.

Návrh Rámcového rozhodnutí Rady o boji proti sexuálnímu zneužívání dětí a dětské pornografii, byl uveřejněn v Úředním věstníku 27. února 2001. Důvodem jeho vzniku byla nutnost přenesení boje proti sexuálnímu zneužívání dětí a dětské pornografii na úroveň Evropské Unie vzhledem k budoucímu rozšiřování EU a vybudování bezpečného prostoru bezpečí, ochrany a svobody. V rámcovém rozhodnutí jsou obsaženy definice pojmů, trestní postihy, případy porušení zákona a výčet trestných činů. Zabývá se i možnostmi zákazu dozoru nad dětmi osobám, které byly odsouzeny za sexuální zneužívání a dětskou pornografií, u právnických osob členských států ukládá provést všechna opatření do konce roku 2002³⁰.

Rozhodnutím Rady z 28. června 2001 o zahájení druhé fáze programu o podnětech, výměnách, školení a spolupráci osob zodpovědných za boj proti sexuálnímu zneužívání dětí a obchodu s lidmi jinak známého pod názvem STOP II, byl tímto prodloužen na období od 1. ledna 2001 do 31. prosince 2002. Jeho hlavním cílem bylo rozvíjet a vyhodnocovat evropskou politiku v oblasti obchodování s lidmi, podporovat a posilovat spolupráci členských států v této oblasti, zahrnout do tohoto programu veřejnost, organizace a instituce v přístupujících členských státech a spolupráci se třetími zeměmi³¹.

Rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady o prevenci a boji proti násilí na dětech, mladých lidech a ženách a o ochraně obětí a rizikových skupin byl 21. 4. 2004 zahájen program DAPHNE II, který navazoval na program DAPHNE probíhající v letech 1997 - 2003³².

Program DAPHNE II navazoval na program DAPHNE, který byl určen pro léta 1997 - 2003 a podporoval projekty, které vytvářejí prostředky proti násilí páchaného na

²⁹ *Evropská unie*: Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu. Eurlex. 2000. [online] <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52000DC0854:EN:html>.

³⁰ *Evropská unie*: Úřední věstník E 062 E z 27.2. 2001 [online] [http://europa.eu.int/eurlex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52000PC0854\(02\):en.html](http://europa.eu.int/eurlex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52000PC0854(02):en.html).

³¹ *Evropská unie*: Úřední věstník L 186 ze 7.7. 2001 [online] http://europa.eu.int/eurlex/pri/en/oj/dat/2001/1_186/1_18620010707en00070010.pdf.

³² *Evropská unie*: Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o zahájení programu DAPHNE [online] http://europa.eu.int/eur-lex/en/archive/2004/1_14320040430en.html.

dětech, mládeži a na ženách a na ochranu rizikových skupin. Program DAPHNE II funguje od května 2004 do 31. prosince 2008 a zvýšil rozpočet na 50 milionů eur³³.

Členské státy Evropské unie stvrzují svým podpisem, že budou dodržovat veškeré právní předpisy EU. Některé zákony byly již upraveny v národních trestních zákonících už před přijetím příslušné evropské legislativy, ovšem nedostatečně. Nebyla jednota v definicích jednotlivých pojmů. Dlouhou dobu také členské státy nebyly ochotny spolupracovat v oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky, neboť tato oblast byla jimi považována za výsostnou. Teprve když pochopili obtíže při odhalování mezinárodní trestné činnosti a s nástupem nové vlny terorismu postupně přistoupily na spolupráci v této oblasti.

3.2.Legislativa ČR a činnost MV

Vládou České republiky byl přijat materiál nazvaný Národní strategie boje proti obchodování s lidmi (pro období 2005 -2007)³⁴.

Jeho součástí je Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi, který připravilo české ministerstvo vnitra³⁵. Tento plán si klade za cíl zajistit obětem ochranu a péči a zároveň je motivovat ke svědectví proti překupníkovi. Takovýmto lidem je nabízeno ve spolupráci s nevládními organizacemi ubytování v azylových domech, psychologická a sociální péče, rekvalifikační kurzy, finanční podpora a možnost zařazení do programu ochrany svědka. Cizincům je zajištěno povolení k přechodnému pobytu, vízum, či ze zvláštních humanitárních důvodů povolení k trvalému pobytu a pomoc při jejich dobrovolném návratu do vlasti, to vše za předpokladu, že spolupracují s policií. Čeští občané mají navíc možnost dlouhodobé terapie.

Odbor prevence kriminality MV zpracoval obsáhlý materiál týkající se prevence kriminality, který byl předložen vládě ČR. Jeho součástí je i "Rozbor problémů

³³ *Evropská unie*: Program DAPHNE II. [online] http://europa.eu.int/comm/justice_home/funding/stop/wai/funding_stop_en.htm.

³⁴ *Ministerstvo vnitra ČR*: Národní strategie boje proti obchodování s lidmi [online] http://www.let.aa/obp/obchod_lidi/index.html.

³⁵ *Ministerstvo vnitra ČR*: Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi. Časopis Policista, číslo 8/2005 [online] <http://www.mvcr.cz/casopisy/policista/2005/08/pracov/html>.

souvisejících s prostitucí a vymezení podmínek jejich systémového řešení." Na pozadí této práce je petice občanů z Dubí, kterou zaslali v roce 1997 poslancům a senátorům Parlamentu ČR, ve které požadovali zásadní opatření k omezení prostituce a problémů s ní souvisejících, včetně zpracování příslušného zákona. V roce 1998 se uskutečnily schůzky poslanců a zástupců města Dubí s náměstkou ministrů spravedlnosti, vnitra, průmyslu a obchodu. Vznikla dohoda o zpracování situační zprávy o prostituci v ČR a návrh řešení problémů s ní souvisejících, za niž převzalo odpovědnost Ministerstvo vnitra ČR³⁶.

V roce 2004 vypracoval odbor bezpečnostní politiky MV ČR věcný záměr zákona o regulaci prostituce. Navrhuje regulaci prostituce, zmiňuje příklady ze sousedního Rakouska, Holandska a Maďarska. Tento návrh byl vládou ČR schválen usnesením č. 387 ze dne 28. 4. 2004. Ministr vnitra dále zpracoval návrh zákona a předložil ho vládě. Ovšem vláda ČR je zároveň vázána Úmluvou o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob z roku 1951, se kterou by se dostal navrhovaný zákon do rozporu. Proto tuto Úmluvu vláda hodlá vypovědět³⁷. Zákon byl odložen, vyslovila se proti němu např. nevládní organizace La Strada, která upozorňuje na to, že ženy mohou být do práce nuceny, a sankcemi budou ještě více vykořisťovány. Podrobněji se mu věnuje kapitola 8.

Zřejmě i samotné prostitutky o změnu legislativy nestojí, jak se můžeme dočíst v MF Dnes z 20. 3. 2008. Třicetiletá Helena, která mezi ně už třináct let patří, by si přála raději zákon, který by postihoval kuplíře, s nimiž má zkušenosti už od sedmnácti let ve formě násilí a zbavení osobní svobody. Podle ní by pachatele neodradil ani zákon, který by postihoval prostitutky mladší 18 let.

Náměstek pražského primátora Rudolf Blažek přišel ve spolupráci se starosty obcí, nevládními organizacemi a policií s návrhem zákona o regulaci prostituce. Změny se týkají např. povinnosti nosit u sebe průkaz s barevnou fotografií, který by vydávaly obecní úřady s platností na jeden rok. Každý měsíc by dostávaly razítko o povinné lékařské prohlídce. Ženy vydělávající si prostitucí by měly mít povinnost platit si

³⁶ *Tiskový servis Odboru prevence kriminality MV*. květen 1999. [online] <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/obcanum/publik/ts/1999/kveten99.doc>.

³⁷ *Ministerstvo vnitra ČR: Návrh věcného záměru zákona o regulaci prostituce*. [online] http://www.mvcr.cz/2003/odbor/obp/prost_odb_ info.html.

sociální a zdravotní pojištění a odvádět daň z příjmu. Návrh zákona se odvolává na fungující příklady ze zemí jako je Rakousko, Nizozemsko, Maďarsko³⁸.

3.3. Trestní zákon ČR

V těchto dnech probíhá projednávání nového trestního zákoníku, který má doznat změn i ve věci prostituce a snížení věkové hranice trestní zodpovědnosti na čtrnáct let³⁹. Podívejme se nyní do stávajícího trestního zákona, podle stavu k 1. 1. 2007. Které jsou trestné činy týkající se mravnostní kriminality? Některé se dotýkají jen okrajově, budu je tedy pouze jmenovat, k ostatním uvedu přesnější znění.

Otázka prostituce jako sociálně patologického jevu, na který se váže řada bezpečnostních, sociálních i zdravotních rizik, není právním řádem České republiky komplexně řešena. Do jisté míry jsou právně regulované jen některé nejzjevnější problémy s ní související. Dosud platnou právní úpravou, která byla přijata za účelem regulace prostituce, je zákon č. 241/1922 Sb., o potírání pohlavních nemocí, ve znění zákona č. 158/1949 Sb. a zákona č. 88/1950 Sb. Předmět úpravy tohoto zákona byl provedenými novelizacemi zásadně omezen. Jeho platné znění se omezuje výhradně na zákaz zřizování a udržování nevěstinců a na povinnost státní správy zřizovat ústavy, v nichž se „řemeslným prostitutkám“ zajistí dočasný útulek a příležitosti k nápravě. Vedle této úpravy obsahuje i ustanovení zajišťující dozor nad zpustlou mládeží, která vede pohlavně nemravný život. Ustanovení § 10 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, umožňuje mj. regulovat i prostituci tak, aby nenarušovala veřejný pořádek v obci nebo nebyla v rozporu s dobrými mravy, ochranou bezpečnosti, zdraví a majetku.

Vykonávání prostituce v rozporu s obecně závaznou vyhláškou lze podle § 46 odst. 2 zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, postihovat

³⁸ NEJEZCHLEBOVÁ, L. Bič na obchod s lidmi? *Mladá fronta Dnes*. 20. března 2008. s 3.

³⁹ ŠÁMAL, P. *Osnova trestního zákoníku 2004-2006*. Praha 2006, s. 62-63.

jako přestupek. V některých případech může být vykonáváním prostituce na veřejném prostranství naplněna i skutková podstata trestného činu výtržnictví (§ 202 zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů).

Trestněprávně lze stíhat některé negativní jevy, které doprovázejí prostituci - trestná činnost páchaná na osobách provozujících prostituci (např. kuplířství, obchodování s lidmi) i samotná trestná činnost těchto osob (např. krádež). Trestní právo postihuje i sexuální jednání, které může ohrozit mravní výchovu dětí a mládeže.

V následující části je výčet jednotlivých trestných činů, které jsou v trestním zákoníku zvláště součástí Hlavy VIII., Hlavy V. a Hlavy VI. Důležité je uvést, zvláště u některých, trestnou sazbu, která je ukazatelem vážnosti přestoupení trestného činu.

VIII. hlava zvl. části trestního zákona, 1. odd. trestných činů proti svobodě:

Obchodování s lidmi, § 232a: *„Kdo přiměje, zjedná, najme, zláká, dopraví, ukryje, zadržuje nebo vydá osobu mladší 18 let, aby jí bylo užito k pohlavnímu styku nebo k jiným formám sexuálního obtěžování nebo pohlavního zneužívání, k otroctví nebo nevolnictví nebo nuceným pracím nebo k jiným formám vykořisťování, bude potrestán odnětím svobody od dvou do deseti let. Stejně, pokud tak činí jinému násilím, pod pohrůzkou násilí nebo lstí anebo zneužitím jeho omylu, tísně nebo závislosti může být potrestán odnětím svobody na pět až patnáct let“.* Tento bod nahradil stávající ustanovení § 246 o obchodování s lidmi za účelem pohlavního styku novelou TZ 537/2004 Sb., která nabyla účinnosti 1. listopadu 2004.

VIII. Hlava, 2. odd.zvláštní části trestního zákona /trestné činy proti lidské důstojnosti/:

Znásilnění, § 241: *„Kdo násilím nebo pod pohrůzkou bezprostředního násilí donutí jiného k souloži nebo k jinému obdobnému pohlavnímu styku nebo kdo k takovému činu zneužije bezbrannosti jiného, bude potrestán odnětím svobody na dvě až deset let podle věku oběti“.*

Pohlavní zneužívání, § 242, který se týká dětí do 15 let a § 243, v němž se mluví o zneužití osoby mladší 18 let osobou, které je svěřen dozor nebo dohled nad ní.

Incest, § 245

V. hlava zvl.části trestního zákona /trestné činy hrubě narušující občanské soužití/:

Výtržnictví, § 202 / např. exhibicionismus/

Kuplířství, § 204: „*Kdo jiného zjedná, přiměje nebo svede k provozování prostituce, nebo kdo kořistí z prostituce provozované jiným, může být potrestán až dvanácti lety odnětí svobody v závislosti na věku oběti*“.

Ohrožování mravnosti, § 205: „*Kdo uvádí do oběhu, rozšiřuje, činí veřejně přístupným, vyrábí, dováží, prováží nebo vyváží, anebo za tím účelem přechovává pornografická díla a také, kdo je nabízí, přenechává nebo zpřístupňuje osobám mladším 18 let bude potrestán až třemi roky odnětí svobody*“.

Vláda ministerstvu spravedlnosti uložila vypracovat návrh zákona, který by učinil trestným pouhé držení dětského pornografického materiálu.

VI. hlava zvláštní části trestního zákona trestné činy proti rodině a mládeži:

Obchodování s dětmi, § 216a: „*Kdo za odměnu svěří dítě do moci jiného bude potrestán odnětím svobody až na osm let*“.

§ 216b: Dítětem je zde míněna osoba do 18 let.

Ohrožování mravní výchovy mládeže, § 217 odst.1: „*Kdo vydá, byť i z nedbalosti osobu mladší 18 let nebezpečí zpustnutí, svádí ji nebo umožní jí vést zahálčivý nebo nemravný život bude potrestán odnětím svobody až na dva roky*“.

Podstatným je zde také § 217a o svádění k pohlavnímu styku: „*Kdo nabídne, slíbí nebo poskytne osobě mladší 18 let za pohlavní styk s ní, nebo za její pohlavní sebeukájení, obnažování nebo jiné srovnatelné chování úplatu nebo jinou výhodu či prospěch, bude potrestán až pěti lety odnětí svobody*“.

V neposlední řadě § 226 hlavy VII. - Trestné činy proti životu a zdraví:

Ohrožování pohlavní nemocí: „*Kdo jiného vydá, byť z nedbalosti, nebezpečí pohlavní nákazy bude potrestán až šesti měsíci odnětí svobody*“⁴⁰.

⁴⁰ *Trestní předpisy (ÚZ č.655)*. Ostrava : Sagit, 2008.

Že se jedná o problém, který je stále závažnější, dokazuje PhDr. Hana Malinová, vedoucí sdružení Rozkoš bez rizika, na semináři prevence kriminality s mezinárodní účastí v Liberci. U nás bylo množství HIV pozitivních prostitutek, které tato organizace podchytila, v roce 2005 počítáno na desítky, v sousední Ukrajině ze 37 testovaných jich byl alarmující počet čtrnáct HIV/AIDS pozitivních⁴¹.

Počty HIV infikovaných lidí stále stoupají. Od roku 1982 do roku 1996 se virem infikovalo asi 22 miliónů lidí, z nichž přibližně 6 miliónů zemřelo, do roku 2000 se předpokládal nárůst počtu HIV pozitivních na 40 miliónů. Počty osob s AIDS hlášené Světové zdravotnické organizaci jsou však značně nespolehlivé. Oproti celosvětovým statistikám se zdají počty HIV pozitivní v České republice zanedbatelné. První dva případy HIV pozitivní byly diagnostikovány v naší republice v roce 1985. Většina našich HIV pozitivních občanů patří do skupiny homo a bisexuálů, jen menší část se infikovala heterosexuálním stykem, ale v současné době tato skupina významně vzrostla. Je samozřejmě pravděpodobné, že několik desítek, možná stovek zdravých osob není diagnostikováno, nejsou si vědomi své nákazy a mohou ji šířit dále⁴².

3.4. Návrh zákona o prostituci a výpověď úmluvy

Prostituci nelze vymýtit, je však možno ji určitým způsobem regulovat tak, aby nenarušovala veřejný pořádek, neohrožovala zdraví občanů ani výchovu dětí a mládeže a neurážela mravní cítění veřejnosti. Již delší dobu se jeví snaha prosadit přijetí speciálního zákona o prostituci, jehož prostřednictvím bude možné prostituci regulovat. Ministerstvo spravedlnosti např. v roce 1994 zahájilo práce na samostatném zákoně o některých opatřeních k regulaci prostituce a v tomtéž roce předložilo do Legislativní rady vlády ČR návrh příslušného zákona⁴³.

⁴¹ Tiskový servis Odboru prevence kriminality MV. říjen 2005. [online] <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/obcanum/publik/ts/2005/rijen5.doc>.

⁴² MITLÖHNER, M. *Erotika a paragrafy*. Praha, 1999, s. 80-90.

⁴³ TRÁVNÍČKOVÁ, I., aj. *Obchodování se ženami z pohledu České republiky*. Praha, 2004, s.53.

Návrh zákona je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, s výjimkou Úmluvy o potlačování a zrušení obchodu s lidmi a využívání prostituce druhých osob. Úmluva vstoupila v platnost dnem 25. července 1951. Československo k ní přistoupilo 14. března 1958.

Dnešní obchod s lidmi v celosvětovém měřítku se neomezuje pouze na zneužívání prostituce. Změny v chápání problému odráží rovněž nové smluvní dokumenty v této oblasti. Příkladem může být zejména Protokol proti obchodování s lidmi, zejména se ženami a dětmi doplňující Úmluvu OSN proti nadnárodnímu organizovanému zločinu. Protokol byl již za Českou republiku podepsán a připravuje se jeho ratifikace.

Vzhledem k výše uvedenému uložila vláda místopředsedovi vlády a ministru vnitra, aby zpracoval a vládě předložil návrh na vypovězení Úmluvy, s níž je připravovaný zákon o regulaci prostituce v rozporu. Výpověď Úmluvy není v rozporu s vnitrostátním právním řádem.

Pro účely tohoto zákona se za nabízení prostituce považuje nabízení vlastní prostituce na veřejných prostranstvích nebo v zařízeních. Nabízení prostituce na veřejných prostranstvích je zakázáno, pokud obec obecně závaznou vyhláškou nestanoví, že držitelé oprávnění mohou nabízet prostituci na veřejných prostranstvích obecně závaznou vyhláškou určených.

Vzhledem k tomu, že od účinnosti navrhovaného zákona bude prostituce podnikáním, bude i vztahy mezi těmito osobami nutné posuzovat jako vztahy, které osoba poskytující sexuální služby navazuje v rámci podnikatelské činnosti. Kořistěním bude teprve přijímání takové úplaty, která neodpovídá poskytnutému protiplnění, v rámci běžného obchodního styku je nepřiměřená, odporuje dobrým mravům. Rovněž zjednávání osob za účelem vykonávání prostituce bude postihováno v případě, že se nebude jednat o dohodu uzavřenou v rámci podnikatelské činnosti. Zpravidla se bude jednat o případy, kdy prostituující osoba nebude k této činnosti oprávněna. Provozování zařízení je možné pouze na základě povolení vydaného obcí, na jejímž území se bude zařízení nacházet.

Lékař, který zjistí, že držitel oprávnění trpí závažnou nemocí, pro kterou není trvale zdravotně způsobilý vykonávat prostituci, je povinen neprodleně informovat

o této skutečnosti obecní úřad obce s rozšířenou působností, který udělil oprávnění, popřípadě prodloužil jeho platnost, a současně o této skutečnosti písemně vyrozumět posuzujícího lékaře. Seznam závažných onemocnění, u kterých je lékaři uložena tato informační povinnost, stanoví prováděcí právní předpis.

Návrh počítá se standardními kontrolními mechanismy zajišťovanými příslušnými státními orgány. Oprávnění, kterými tyto orgány disponují, jsou dostatečná pro zajištění účinné kontroly. Kontrola vykonávaná obcemi v přenesené působnosti, stejně jako jinými kontrolními orgány, bude prováděna na základě zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů. Stanoví se oprávnění policistů a strážníků obecní policie, a to vstupovat v zařízení do všech prostor, vyžadovat předložení průkazu a nahlížet do evidence vedené provozovatelem zařízení.

Cílem regulace není pouze zavést represivní opatření vůči osobám, které prostituci vykonávají, ale zároveň stanovit, že velký díl odpovědnosti spočívá i na straně poptávky, tedy na straně osob, které tyto služby využívají. Je žádoucí požadovat od zákazníků, aby využívali služeb pouze osob, které prostituci vykonávají dobrovolně a za zákonem stanovených podmínek⁴⁴.

Existují i odpůrci tohoto návrhu, kteří jsou k němu velmi skeptičtí, za všechny můžeme uvést argumenty doc. MUDr. Jaroslav Zvěřiny, CSc., předsedy OS Tábor a poslance EP.:

Zejména komunální politici se domnívají, že zásadní změnu prostituční scény v jejich obcích zajistí zákon, který z prostituce udělá zcela legální, a státem dozorované i kontrolované podnikání podle dosti složitě definovaných podmínek. Předpokládají, že takový zákon umožní lépe postihovat ty jevy, které jim na divoké prostituci tolik vadí. Za příklad je dávana situace v Holandsku a v Rakousku, někdy též v Německu, kde podobnou legalizaci různým způsobem v minulosti zavedli.

Je zcela jisté, že upravené uličky sexuálních služeb holandských velkoměst působí na návštěvníky spořádaně. Také atmosféra hamburské "Reeperbahnstrasse", nebo podobných uliček ve Vídni vyvolává dojem, že to tam má policie pod kontrolou. Zdání však klame. Tato institucionalizovaná prostituce není ani v těchto zemích obrázkem celé prostituční scény. Spíše jde o vrcholky ledovců. Vždyť střízlivé odhady

⁴⁴ Ministerstvo vnitra ČR: *Návrh zákona o regulaci prostituce*. 2005 [online] <http://www.mvcr.cz/2003/odbor/opb/navrh.pdf>.

odborníků říkají, že tímto způsobem lze dostat pod jakousi kontrolu jen asi pětinu, možná čtvrtinu veškeré prostituce v zemi. Regulace se zpravidla vůbec netýkají prostituce homosexuální, nelze zjednat kontrolu nad prostitucí nabízenou v soukromí.

Nadějnými se v této oblasti jeví zejména represe klientů, odstraňování jejich anonymity častými kontrolami a pokutováním, jakož i hlášením těchto přestupků do jejich trvalého bydliště. Důsledné stíhání a trestání kuplířství a obchodu s lidmi by mělo být naprostou samozřejmostí. Ve světě je celá řada modelů, jak se stát může k prostituci postavit. Žádný z nich není ideální, což samozřejmě platí i pro částečnou reglementaci, kterou vláda ve svém návrhu zákona předkládá. Využíván by měl být zejména zákon, který definuje trestný čin výtržnictví. Pokud to není možné, ptejme se po nějakých skutečně účinných změnách. Třeba změně Trestního zákona, kde by kromě postihu kuplířství a obchodování s lidmi bylo vhodné zpřísnit ustanovení o trestném činu výtržnictví tak, aby umožňoval účinné omezení osobní svobody jak prostitutek, tak jejich klientů. Kdyby za nabízení sexuálních služeb na veřejnosti a za jejich veřejné nabízení, ale i vyžadování hrozil trest třeba jen několika dní vězení, byl by to asi účinnější prostředek, než komplikovaný a v praxi ne zcela nefunkční reglementační zákon, který by evidoval a kontroloval některé prostitutky, ale úplně nepovšimnuté nechal jejich zákazníky⁴⁵.

Lékaři také spíše blokují snahy o legalizaci prostituce vázané na pravidelná vyšetření především argumentem, že jednak není k dispozici dostatečné množství drahé diagnostické techniky, jednak že při dlouhé inkubační době AIDS nejsou pravidelné prohlídky nic platné a vzbudí pouhé iluze u zákazníků, že nabízený komerční sex je zcela bezpečný⁴⁶.

3.5. Návrh nového trestního zákona

⁴⁵ doc. MUDr. Jaroslav Zvěřina, CSc., předseda OS Tábor a poslanec EP [online] zpravy.ods.cz [cit. 9. ledna 2009]. Dostupné na Internetu: <http://zpravy.ods.cz/prispevek.php?ID=1085>.

⁴⁶ BASSERMANN, L. *Nejstarší řemeslo*. Praha, 1993, s.328.

Česká republika má po 47 letech nový trestní zákoník, který má nabýt účinnosti dne 1. 1. 2010. Na změně se pracovalo patnáct let. Do poslední chvíle nebylo především jisté, jestli poslanci sníží trestní odpovědnost z patnácti na čtrnáct let. Návrh nakonec těsně prošel. Znamená to, že čtrnáctileté osoby bude moci soud poslat do vězení, na druhou stranu dostanou občanský průkaz a budou smět legálně začít se sexem.⁴⁷

Změna v přístupu k trestněprávní ochraně významných společenských zájmů navrhovaným trestním zákoníkem a nadřazení základních lidských práv a svobod nad ostatní zájmy chráněné tímto zákoníkem vyjadřuje i nové pořadí jednotlivých hlav části druhé (zvláštní části trestního zákoníku). Do středu pozornosti a v důsledku toho i do popředí trestněprávní ochrany se dostává člověk, jeho život, zdraví, tělesná integrita, osobní svoboda, nedotknutelnost, důstojnost, vážnost, čest, ochrana jeho soukromí, obydlí, majetku a jiných jeho základních lidských práv, svobod a zájmů.

Z těchto důvodů byly do první hlavy zařazeny trestné činy proti životu a zdraví, do druhé hlavy trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství a do hlavy třetí trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti.

Hlava III – Trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti – § 183 až 191 upravuje všechny sexuální trestné činy, kterým společnost i s důrazem na ochranu zejména žen a dětí věnuje zvýšenou pozornost. Dosavadní trestný čin obchodování s lidmi za účelem pohlavního styku (§ 246 platného trestního zákona) byl začleněn do skutkové podstaty obchodování s lidmi (§ 166) v hlavě II, a v hlavě III již není uveden.

V hlavě III jsou obsaženy trestné činy proti lidské důstojnosti, a to jen ve sféře pohlavní. Jako trestné činy tohoto druhu se postihují jednání, která jsou v rozporu s mravními názory společnosti na sexuální vztahy. Pod společným názvem tu jsou uvedeny trestné činy, které mimo lidské důstojnosti chrání:

- svobodu rozhodování v pohlavních vztazích (§ 183 až 185, a také 186),
- nerušený mravní a tělesný vývoj dětí, který by mohl být narušen předčasnými pohlavními styky nebo jiným nevhodným jednáním (§ 186 až 188),
- morální zásadu nedovolující soulož mezi nejbližšími příbuznými (§ 191).

⁴⁷ *Vše, co chcete vědět o novém trestním zákoníku.* [online] Ihned.cz. 12. listopadu 2008 cz [cit. 9. ledna 2009]. Dostupné na Internetu: http://domaci.ihned.cz/iHNed_zpravodajstvi_files/zmeny-tr.jpg.

Předmětem útoku zde vždy mohou být jak osoby mužského, tak i osoby ženského pohlaví.

Skutková podstata sexuálního nátlaku (§ 184) přejímá právní úpravu ustanovení § 243 platného trestního zákona (soulož a jiný pohlavní styk), a tuto dále rozšiřuje i na pohlavní sebeukájení, k obnažování nebo jinému srovnatelnému chování, přičemž nejde jen o zneužití závislosti takové osoby, ale alternativně o zneužití její bezbrannosti nebo její závislosti. Ustanovení pak dále doplňuje ochranu proti dalším formám sexuálního zneužívání tak, aby byla zajištěna ochrana i před takovým v praxi se též vyskytujícím jednáním. Tato úprava reflektuje rozhodnutí Rady EU o boji proti sexuálnímu zneužívání dětí a dětské pornografii a návrhu Úmluvy Rady Evropy o ochraně dětí před sexuálním vykořisťováním a sexuálním zneužíváním. Navrhovaná skutková podstata trestného činu sexuálního nátlaku tak umožňuje efektivně plnit závazky České republiky vůči Evropské unii a Radě Evropy.

Provozování prostitute v blízkosti školy nebo jiného obdobného zařízení nebo místa, které je vyhrazeno nebo určeno pro návštěvu osob mladších než osmnáct let, zpravidla mravně ohrožuje mládež, a proto osnova po vzoru některých zahraničních úprav (např. § 184b německého trestního zákoníku) zavádí trestní sankce i za taková jednání úpravou trestného činu prostitute ohrožující mravní vývoj dětí.

Navrhované znění § 187 se vztahuje na provozování prostitute např. v blízkosti školského poradenského zařízení, školského účelového zařízení nebo zařízení školního stravování ve smyslu zákona, která jsou určena pro návštěvu dětí, stejně tak jako na provozování prostitute např. v blízkosti školských ubytovacích zařízení typu domova mládeže nebo internátu nebo v blízkosti školských zařízení určených pro výkon ústavní výchovy, ochranné výchovy a pro poskytování preventivně výchovné péče (diagnostické ústavy, dětské domovy, dětské domovy se školou, výchovné ústavy, střediska výchovné péče). Skutková podstata prostitute ohrožující mravní vývoj dětí podle § 187 se dále vztahuje i na jiná než školská zařízení, která jsou určena pro návštěvu nebo pobyt dětí. Takovými zařízeními jsou např. zařízení odborného poradenství pro péči o děti, zařízení sociálně výchovné činnosti, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, výchovně rekreační tábory, zařízení pro výkon pěstounské péče nebo některá zařízení sociálních služeb např. nízkoprahová zařízení pro

děti a mládež, domovy pro osoby se zdravotním postižením určené pro děti a mládež apod⁴⁸.

Znění skutkových podstat trestného činu šíření pornografie (§ 188), výroby a jiného nakládání s dětskou pornografií (§ 189) a zneužití dítěte k výrobě pornografie (§ 190) bylo upraveno v návaznosti na Opční protokol k Úmluvě o právech dítěte proti prodeji dětí, dětské prostituci a dětské pornografii ze dne 25. května 2000 a na Úmluvu o počítačové kriminalitě, Budapešť, ze dne 23. 11. 2001. V návaznosti na tyto dokumenty byly také upraveny sazby trestu odnětí svobody tak, aby zajišťovaly účinný postih výroby a šíření dětské pornografie a v souvislosti s tím byly upraveny i okolnosti podmiňující použití vyšší trestní sazby tak, aby byl umožněn přísnější postih šíření pornografie v rámci organizovaných skupin, dále její šíření prostřednictvím počítačové sítě (zejména Internet) nebo jiným podobně účinným způsobem atd.

Dále pak byla upravena výroba a jiné nakládání s dětskou pornografií a zneužití dítěte k výrobě pornografie. Tato ustanovení jsou i provedením rámcového rozhodnutí Rady EU o boji proti sexuálnímu zneužívání dětí a dětské pornografii. V neposlední řadě bylo doplněno i kořistění z pornografického díla zobrazujícího dítě. Zvýšeně pak budou chráněny osoby mladší osmnácti let proti zneužití k výrobě pornografického díla (§ 190), poněvadž samotná výroba nemusí vždy zahrnovat zneužití takové osoby, neboť výrobou je i např. rozmnožování pornografických fotografií nebo stříh a jiné zpracování takových filmů, výroba pornografických videokazet či DVD z již hotového původního materiálu atd. Dále bylo do této skutkové podstaty zahrnuto i kořistění z účasti dítěte na takovém pornografickém díle. Donucování dítěte k účasti na pornografických dílech bude vyjádřeno souběhem trestného činu podle § 190 s trestným činem znásilnění podle § 183 nebo s trestným činem sexuálního nátlaku podle § 184⁴⁹.

4. Obchodování s lidmi

⁴⁸ ŠÁMAL, P. *Osnova trestního zákoníku 2004-2006*. Praha, 2006. s. 86.

⁴⁹ ŠÁMAL, P. *Osnova trestního zákoníku 2004-2006*. Praha, 2006. s. 188.

Výskyt trestného činu obchodování se ženami podle ustanovení § 246 trestního zákona od roku 1996 do roku 2001 ukazuje **tabulka č.1** *Výskyt trestného činu obchodování se ženami podle ust. § 246*⁵⁰.

Jestliže někdo najímá, přepravuje, přechovává nebo přijímá osoby za účelem zneužívání, pomáhá si při tom hrozbami slovním a fyzickým násilím, vyhrožováním, vydíráním nebo podvodem, zneužitím stavu bezbrannosti, jedná se o obchodování s lidmi. Zneužívání je především sexuální nebo využívání prostituce jiných, ale jde i o nucené práce, otroctví atd. Trestný čin obchodu s lidmi musí tedy vykazovat tyto znaky:

1. Transport
2. Donucení
3. Vykořisťování

Jde o velmi nebezpečnou trestnou činnost s vysokou latencí, riziko odhalení je velmi nízké (oběť má strach usvědčit překupníka), přičemž zisky obchodníků jsou vysoké, zvláště u organizovaného zločinu. Její závažnost u nás samozřejmě stoupá po otevření hranic, je velkým rizikem zvláště pro mladé dívky, protože se často skrývá pod seriózní názvy jako je modelingová agentura, lázně, noční bar či lázně, masážní salony, cestovní agentury, agentury na zprostředkování práce.

Mezinárodní sítě organizátorů, pasáků a pašeráků jsou téměř identické svou strukturou. Celosvětově jde o celé spektrum organizovaných kriminálních skupin, od jakýchsi syndikátů po gangy, které jsou do větší či menší sítě propojené. Lze je rozdělit na tři základní úrovně:

a) organizace vysoce strukturované a hierarchicky uspořádané, s rozmanitými možnostmi - od najímání obětí až po jejich pohyb z jedné země do druhé. Tyto organizace mají přehled o možnostech a právních překážkách v jednotlivých zemích a jsou obeznámeny s právními prostředky, které jim umožňují dál provozovat obchod s lidmi (k tomuto účelu využívají cestovní kanceláře, seznamovací kanceláře, cestování v rámci uměleckých vystoupení apod.). Osoby zapojené do těchto organizací mají určitý stupeň napojení na sociální, politické a ekonomické struktury země původu obchodovaných žen. Ve většině případů využívají také korupce státních úředníků.

⁵⁰ CEJP, M. aj. *Organizovaný zločin v České republice III*. Praha, 2004, s. 112.

b) druhým typem jsou organizace operující podobným způsobem jako organizace výše uvedené. Rozdíl je spojen s destinací žen. V prvním modelu, jakmile byl obchod dokončen, žena nebo mladá dívka je prodána překupníkům do země určení. Druhý model najímá ženy pro svůj vlastní „obchod“.

c) třetí typ odpovídá malým organizacím, které nemají ani finanční prostředky, ani organizační strukturu k tomu, aby rozvinuly celý proces obchodování. Jejich obchod je postaven na lokálních překupnících, kteří se sami starají o to, aby jejich obchod trval a pokračoval⁵¹.

Oběti jsou většinou odebrány cestovní doklady, nebyla seznámena s pracovní smlouvou nebo jí z důvodu jazykové neznalosti nerozumí, poskytované služby jsou silně podhodnocené, nemá kontrolu nad svými financemi, zaměstnavatel jí určí pevnou částku, kterou je denně povinna vydělat, většina výdělku patří zaměstnavateli. Dochází k fyzickému i psychickému násilí, je nucena ke kompromitujícímu chování, např. focení, natáčení, jsou jí podávány drogy, nemůže svobodně mluvit v přítomnosti zaměstnavatele. Často dojde mezi ní a překupníkem k patologickému vztahu, žena je na něm psychicky závislá, neboť si už neumí svůj život jinak představit. Existují i případy, kdy se k němu vrací z azylového domu, a tím vyrazí jeho utajení a ohrozí tak další oběti⁵².

Policie ČR má za úkol vyhledávat oběti, protože samy se bojí pomoc vyhledávat, jsou zastrašovány, drženy v objektu, kde nemohou kontaktovat osoby zvenčí. Často si neuvědomují, jaká práva mají, zaměstnavatel jim vyhrožuje vysokými tresty, které jim hrozí soudně. Nejsou seznámeny s tím, že jejich smlouvy nemají právní podklad, tudíž jsou nevyimadatelné. Nacházejí se nejčastěji v oblastech komerčního sexu (prostředí prostituce, výroby pornografie, striptýzu apod.). Důležité je sledovat inzeráty v tisku, která nabízejí podobné služby. Zdrojem informací mohou být i nemocnice, pohotovosti, protože oběti násilí mají podobná zranění jako oběti domácího násilí. Je nutno mít dobře zmapovanou prostituční scénu v dané oblasti, odhaduje se, že až 90% cizinek prostitutek je k této práci nějakým způsobem donucováno. Zjistí-li policista, že by konkrétní osoba mohla být obětí obchodování s lidmi, měl by vyrozumět příslušný útvar SKVP, kontaktovat některou z nevládních organizací, např. La Strada, či

⁵¹ CEJP, M. aj. *Organizovaný zločin v České republice III*. Praha, 2004, s. 111.

⁵² Ministerstvo vnitra České republiky: *Obchodování s lidmi*. Manuál pro policii ČR. Praha, MV ČR 2006, s. 6.

pracovníka OPK MV ČR, kteří jsou schopni zajistit primární pomoc oběti, případně ji umožnit zařazení do Programu podpory a ochrany obětí a zajistit její převoz na bezpečné místo⁵³.

Toto novodobé otroctví, jak je také nazýváno, je celosvětová záležitost. Podle mezinárodních organizací je ročně na světě obchodováno 2,4 milionů žen a dětí⁵⁴. Celosvětový roční příjem z obchodu s lidmi se odhaduje na 8,5 až 12 miliard EUR, což je srovnatelné se zisky z nelegálního obchodu se zbraněmi a drogami⁵⁵. Ministerstvo vnitra ČR uvádí, že ročně je v Evropě obchodováno až 500 tisíc osob⁵⁶.

Mezinárodní organizace pro migraci ve spolupráci s Evropskou komisí, Evropským parlamentem, členskými a kandidátskými zeměmi EU připravila ve dnech 18.-20. září 2002 doposud největší akci věnovanou obchodování s lidmi, které se zúčastnilo více než 1000 delegátů. Panelové diskuse byly věnovány těmto hlavním tématům: prevence, ochrana lidských práv a pomoc obětem a policejní a soudní spolupráce. Za ČR se zúčastnili zástupci odboru prevence kriminality a bezpečnostního odboru MV, Nejvyššího státního zastupitelství, Úřadu vlády, nevládní organizace La Strada a Česká katolická charita. Konference přijala návrh tzv. Bruselské deklarace, která obsahuje vyjádření snahy řešit problematiku obchodování s lidmi na evropské úrovni a standardy, postupy a doporučení pro boj proti tomuto jevu. Navrhla vytvoření evropské skupiny expertů, která bude zahrnovat odborníky ze státního, mezivládního i nevládního sektoru (tato skupina vznikla v roce 2003) a ustanovení Evropské sítě sdružující všechny instituce poskytující pomoc obětem obchodování s lidmi⁵⁷.

Má být sestavena evropská databáze pohřešovaných osob, ve které budou též zařazeni lidé, u kterých se předpokládá, že se staly obětí obchodu s lidmi. V oblasti prevence je nutné posilovat právní a sociální postavení dětí ve společnosti, odstraňovat všechny formy genderové diskriminace, podporovat vzdělanost žen, jejich zapojení do pracovního procesu. V oblasti administrativních opatření je třeba monitorovat a regulovat fungování firem, jejichž jméno se pravidelně objevuje v souvislosti

⁵³ *Tamtéž*, s. 7.

⁵⁴ *Výroční zpráva britské nevládní organizace Anti-Trafficking Internacional*, 2005
<http://www.antislavery.org/homepage/resources/PDF/annualreview2005.pdf>.

⁵⁵ Ministerstvo vnitra České republiky: *Obchodování s lidmi*. Manuál pro policii ČR. Praha: MV ČR, 2006. s. 6.

⁵⁶ *Ministerstvo vnitra ČR: Popis stávající situace v obchodu s lidmi*, Odbor bezpečnostní politiky MV ČR. 2005 [online] http://www.mvcr.cz/rs_atlantic/project/article.php?id=9462.

⁵⁷ *Tiskový servis Odboru prevence kriminality MV*. leden 2005. [online] <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/obcanum/publik/ts/2005/leden5.doc>.

s obchodováním s lidmi (sňatkové kanceláře, zprostředkovatelný práce, cestovní kanceláře, eskort servis, služby au-pair, kanceláře zajišťující adopce). Požaduje zprůhlednit trh se sexuálními službami, které umožní včasnou identifikaci výskytu případů obchodování s lidmi⁵⁸.

Evropská komise se vyjádřila o nutnosti zpřehlednění skutečného rozsahu obchodování s lidmi na úrovni EU a považuje údaje donucovacích orgánů za nezbytné, avšak nedostačující. Je potřeba pravidelně shromažďovat a analyzovat data týkající se věku, pohlaví i dalších podstatných hledisek. Za úvahu stojí možnost využít Eurostat, evropský statistický úřad. Agentura EU pro základní práva, jejíž činnost byla zahájena 1. 1. 2007, by měla ve spolupráci s Evropskou migrační sítí shromažďovat a analyzovat všechny potřebné údaje. Navrhuje vznik nezávislých institucí, které budou shromažďovat údaje z vládních i nevládních zdrojů a tak budou mít možnost vyhodnotit výsledky národních akčních plánů⁵⁹.

Česká republika je ode dne svého vstupu do Evropské unie plnoprávným členem mezinárodní instituce European Police College - CEPOL, která vznikla rozhodnutím Rady Evropy 22. 11. 2000. V jejím centru pozornosti stojí profesní příprava policistů, zkvalitnění celoživotního vzdělávání policejních specialistů na boj s organizovaným zločinem. V ČR pořádal CEPOL v roce 2005 kurz nazvaný "Obchodování s lidmi", kterého se zúčastnilo 23 účastníků ze 17 zemí a 7 zahraničních školitelů⁶⁰.

V roce 2003 byla přijata vládou Národní strategie boje proti obchodu s lidmi, která si kladla za cíl změnu legislativy trestní i sociální, systematické vzdělávání státních zaměstnanců - především policistů - v problematice obchodu s lidmi, osvětové aktivity zaměřené na prevenci u ohrožených skupin. V přímé návaznosti vznikl v roce 2004 projekt PHARE, který trval 18 měsíců, byl financován Evropskou komisí ve výši 950 tisíc EUR, česká strana přispívala 200 tisíci EUR. Dne 10. listopadu 2005 byl zakončen konferencí s názvem "Posilování boje proti obchodování s lidmi"⁶¹.

⁵⁸ Tiskový servis Odboru prevence kriminality MV. říjen 2002 [online]

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/obcanum/publik/ts/2002/rijen2.doc>.

⁵⁹ Evropská unie: Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě. Eurlex. 2005 [online]

http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/cs/com/2005/com2005_0514cs01.pdf.

⁶⁰ Tiskový servis Odboru prevence kriminality MV. říjen 2005 [online]

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/obcanum/publik/ts/2005/rijen5.doc>.

⁶¹ Tiskový servis Odboru prevence kriminality MV. leden 2005 [online]

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/obcanum/publik/ts/2005/leden5.doc>.

Na projektu se podílely Ministerstvo vnitra, práce a sociálních věcí, financí, zahraničních věcí, práce, dále Policie ČR, nizozemské Centrum pro mezinárodní policejní spolupráci. Byl složen ze dvou částí, v rámci technické části bylo nakoupeno speciální vybavení (specializovaný kriminalistický software, GPS, termovize, kamery, hardwarové vybavení) pro složky Policie ČR, konkrétně pro Útvar pro odhalování organizovaného zločinu. Teoretická část se zaměřila na poradenství a předávání zkušeností a zahrnovala hlavně působení britského poradce v problematice obchodování s lidmi Marka Smithe v České republice, který byl MV nápomocen při tvorbě předpisů v boji s organizovaným zločinem a v otázkách regulace prostituce. Díky tomuto projektu se uskutečnil vůbec první výzkum zaměřený na klienty sexuálních služeb v ČR, na který bude navazovat preventivní kampaň cílená na tuto skupinu a byly provedeny inovace osnov policejního vzdělávání ve vztahu k obchodu s lidmi⁶².

Ačkoli podle tvrzení expertů nebylo od roku 1993 vydáno jediné povolení k poskytování jakéhokoli druhu erotických služeb, přesto jsou v různých druzích tiskovin, ve veřejných sdělovacích prostředcích a na mnoha veřejně přístupných místech inzerovány nabídky nočních klubů, poskytujících erotické služby. Je zjevné, že v těchto podnicích je provozována prostituce a že jejich majitelé z provozování prostituce kořistí. Tyto podniky jsou však na příslušných úřadech vedeny jako pohostinská, restaurační nebo ubytovací zařízení a přes všechny tyto skutečnosti jsou prakticky zcela mimo oblast zájmu správních nebo místních orgánů⁶³.

Mínění a představy obětí o tom, jak by se dalo zamezit obchodu s lidmi a jaké způsoby informování by mohly být účinnější, jsou mimořádně důležitým zdrojem informací a mají vysokou vypovídací hodnotu. Většina obětí mluví o nutnosti prověřovat agentury, které nabízejí práci v zahraničí. Dále je podle jejich mínění nezbytné více o celé problematice informovat veřejnost a stále upozorňovat na rizika spojená s prací v zahraničí, zejména formou dokumentárních pořadů v televizi a v rozhlasu.

Zmiňují návrh o zákazu prostituce, navrhují tvrdší tresty pro pachatele, lepší technickou vybavenost pro policii a lepší zacházení s oběťmi těchto trestných činů. Pachatelé by měli být podle jejich názoru ihned vzati do vazby, protože ovlivňují a

⁶² Tiskový servis Odboru prevence kriminality MV. listopad 2005. [online] <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/obcanum/publik/ts/2005/rijen5.doc>.

⁶³ TRÁVNÍČKOVÁ, I., aj. *Obchodování se ženami z pohledu České republiky*. Praha, 2004, s. 98.

uplácejí svědky. Ženy, které byly obětmi obchodování s lidmi, navrhuje, aby policie více kontrolovala pořádek na ulici a v barech, tím by prostitutky měly menší výdělků a pasáci zisk⁶⁴.

5. Kuplířství

Ustanovení o kuplířství obsahoval již rakouský trestní zákoník z roku 1852, který byl u nás v platnosti až do roku 1950. Šlo jednak o zločin kuplířství na nevinné osobě (§ 132 - § 133), jednak o přešupek kuplířství (§ 512 - § 514). Do trestního zákona č. 86/1950 Sb. bylo kuplířství zařazeno teprve jeho novelou, zákonem č. 63/1956 Sb.

Podle § 204 TZ o trestném činu kuplířství, „*Kdo jiného zjedná, přiměje nebo svede k provozování prostituce, nebo kdo kořistí z prostituce jiného, bude potrestán odnětím svobody na jeden až pět let*“, u osob mladších 18-ti let je to dva až osm let a jedná-li se o osobu do 15 let, trest odnětí svobody je na pět až dvanáct let.

Z hlediska soukromých podnikatelů je největším znakem kuplířství kořistění z prostituce provozované jiným. Jak je zřejmé, ustanovení § 204 evidentně zabraňuje možnosti oficiálního otevření hodinového hotelu (a takové žádosti se již vyskytly). Pokud někdo takový hotel provozuje nelegálně, nepůjde o poměrně mírně trestné neoprávněné podnikání, ale o kuplířství. Souběh tohoto trestního činu s činy podle § 217 a § 205 trestního zákona je samozřejmě častý⁶⁵.

Kuplíři provozující pouliční prostitutky disponují rozličným repertoárem forem zneužívání, např. většina kuplířů někdy provozovala kuplířství s mladistvými, pravidelně používají násilí a často hrozí použitím zbraně. Závislost na drogách často nahrazovala násilí jako prostředek vynucené poslušnosti prostitutek. Mnozí kuplíři jsou významně zapojeni do obchodování s drogami a většina z nich je drogově závislá. Kuplíři mají dlouhý záznam v rejstříku trestu, přestože se kuplíři opakovaně dostávali

⁶⁴ TRÁVNÍČKOVÁ, I., aj. *Obchodování se ženami z pohledu České republiky*. Praha, 2004, s.114-115.

⁶⁵ TERYNGEL, J. *Podnikání, právo, sex a erotika*. Praha,1991, s. 41-42.

do rozporu se zákonem, pouze velmi malé procento jejich trestné činnosti se dostane k policejnímu vyšetřování.

Kromě kuplířů mužů existují kuplířky ženy - tzv. manažerky nepouliční prostituce, které nebývají zapojeny do jiné trestné činnosti, jejich vztahy s prostitutkami byly spíše smluvní než nátlakové. Eliminují zaměstnávání mladistvých a zamezují užívání drog v jejich provozovnách⁶⁶.

Kuplíři jsou produktem vlastního prostředí stejně tak jako jejich oběti. Je třeba hledat kreativní způsoby, jak zamezit vzniku kuplířských profesí. Mnozí zahajují trestnou činnost ve věku od 13 do 19 let i dříve, většina pobývala nějakou dobu v ústavech pro nezletilé pachatele nebo vyrůstali v oblastech s rozšířeným výskytem sexuálních služeb. Vzdělávací orgány, místní bytové orgány a orgány péče o mladistvé mohou v této situaci nabídnout radu a podporu a snížit tak výskyt názoru mladých lidí, že jejich jediné příležitosti spočívají v nelegální sféře. Tam, kde selže primární prevence, musí po trestu následovat konstruktivní práce, jejímž cílem je pomoci pachatelům nalézt alternativu k páčání trestné činnosti kuplířství⁶⁷.

Jak rázně by měla policie stíhat trestné činy kuplířství? Na první pohled se může kuplířství zdát jako méně závažný problém, za předpokladu, že všichni ti, kteří provozují prostituci, tak činí do určité míry z vlastní volby, ale tento předpoklad je nepravdivý. Kuplířství je naopak vysoce nátlakové, a ti, kdo jsou tomuto nátlaku nejčastěji vystaveni, jsou mladí lidé s omezenými prostředky. Následky takového nátlaku mohou být často natolik závažné, že lze kuplířství oprávněně považovat za formu „pomalého znásilnění“. Existuje ještě další důvod, proč soustředit snahy a síly na policejní dohled nad kuplíři. Jejich záznamy v trestním rejstříku jsou obširné a stávající trestná činnost velice rozmanitá. **Tabulka č.2 Zločinecké kariéry šestnácti kuplířů** ukazuje různorodost trestné činnosti jednotlivých kuplířů⁶⁸.

Tabulka č. 3 Kuplířství (§ 204 trestního zákona) - stíhané osoby a státní příslušnost sleduje osoby stíhané pro spáchání trestného činu kuplířství z hlediska jejich státní příslušnosti⁶⁹. Mnoho policistů pociťuje rozčarování v souvislosti s odsouzením

⁶⁶ MAY, T., HAROCOPOS, A., aj. *Z lásky nebo za peníze: kuplíři a provozování prostituce*. Praha, 2002, s. 7.

⁶⁷ *Tamtéž*, s. 9.

⁶⁸ *Tamtéž*, s. 22.

⁶⁹ TRÁVNÍČKOVÁ, I., aj. *Obchodování se ženami z pohledu České republiky*. Praha, 2004, s. 63.

obžalovaných v případech kuplířství a domnívá se, že neexistují prostředky k zastrašení jedinců a zabránění opětovného páchaní této trestné činnosti⁷⁰.

U trestného činu kuplířství vykazuje soudnictví v České republice větší aktivitu než u trestného činu obchodování, **graf č.1 Kuplířství (§ 204 trestního zákona)** přehledně ukazuje, že jak stíhaných, obžalovaných a odsouzených osob, tak prokázaných trestných činů je zhruba třikrát více. Výkyv roku 1999 zde není tak patrný⁷¹. **Tabulka č.4 Obchodování se ženami (§ 246 trestního zákona)** - věk obětí ukazuje, že většina obětí je ve věku 18-21 let, dále jde o oběti mladistvé ve věku 15-17 let a o oběti ve věku 22-30 let⁷².

6. Dětská prostituce

Tuto problematiku velmi důkladně zpracovala MUDr. E. Vaníčková, CSc., proto v této kapitole je především čerpáno z její knihy⁷³.

Mluvíme-li o dějinách prostituce, musíme si uvědomit, že jsou vlastně dějinami dětské prostituce - můžeme se odvolat na výše zmíněný dokument z roku 1989, který označuje za dítě každou lidskou bytost do 18 let. Novodobý rozkvět dětské prostituce je evidentně fenoménem, který umožňuje studovat a pochopit motivy prostituce vůbec. Jde o problémy naplnění základních potřeb jedince, především v dětství, kdy se utváří jeho osobnost. Uveďme stručně, že jde o potřeby biologické, sociální, psychické, emocionální a duchovní⁷⁴.

Co charakterizuje dítě, které provozuje prostituci? Samozřejmě prvním celosvětovým důvodem dětské prostituce je chudoba, v ulicích měst se odhadem bezprizorně potuluje až 80 milionů dětí. Ve vyspělých státech většinou takové dítě bylo

⁷⁰ MAY, T., HAROCOPOS, A., aj. *Z lásky nebo za peníze: kuplíři a provozování prostituce*. Praha, 2002, s. 41.

⁷¹ TRÁVNÍČKOVÁ, I., aj. *Obchodování se ženami z pohledu České republiky*. Praha, 2004, s. 59.

⁷² *Tamtéž*, s. 60.

⁷³ VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*. Praha, 2007.

⁷⁴ *Tamtéž*, s.42

obětí sexuálního zneužití a tělesného násilí už v dětství, bylo nuceno k utajování této skutečnosti, a tím mu byla odebrána alespoň možnost terapie⁷⁵. Také často vyrůstá v nefunkční rodině s následnou ústavní péčí, kde dochází mezi těmito dětmi k sexu⁷⁶.

Studie z roku 1988 uvádí, že ročně se pohybuje v dětské prostituci 500 tisíc až 1,2 milionů dětí, z toho nejméně 300 tisíc chlapců mladších 16 let a většina dívek je mladších 14 let, když nastupuje na dráhu komerčního sexu. Tyto dívky je víc vidět ve společnosti, protože chlapcům jsou většinou nabídky předávány diskrétně. V roce 1996 se konal ve Stockholmu 1. světový kongres proti komerčnímu sexuálnímu vykořisťování dětí, ale situace se nadále zhoršuje, zřejmě i díky internetu, který usnadňuje kontakt mezi agenty, obchodníky a zprostředkovateli, ale i rodiči, kteří nabízejí své dítě. Nejvíce dětí je takto zneužíváno v Indii, Brazílii, na Filipínách a v jihovýchodní Asii.

Jaká je situace v Evropě, kde se stále častěji setkáváme s tím, že děti, které nežijí v chudobě sahají po zdánlivě pohodlnému získání peněz, aby se dostaly ve společnosti na vyšší společenský žebříček? Podle odhadů je to asi 150 milionů dětí z východní Evropy, (především z bývalého Sovětského svazu a Jugoslávie, Polska, Maďarska, Rumunska, a České republiky), které se dostanou ročně na trh s komerčním sexem.

6.1. Dětská prostituce v ČR

Jak jsme již zmínili, ani České republice se nevyhnula vlna narůstajícího sexuálního zneužívání dětí. Na jejím vzestupu se zvláště v příhraničních oblastech podílí rozvoj cestovního ruchu, s tím i nárůst sexturismu. Prostituce se stala pro mnoho lidí nejrychlejším a nejsnadnějším způsobem zbohatnutí.

I když v právním řádu ČR neexistuje speciální ustanovení postihující dětskou prostituci, je trestným činem podle § 204 výše uvedeného. Netrestá toho, kdo prostituci provozuje (viz § 217b o beztrestnosti takového chování u osob do 18 let), ale kdo z ní profituje nebo se na ní podílí. Odnětím svobody na dva až osm let bude pachatel

⁷⁵ VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*. Praha, 2007, s. 26.

⁷⁶ BURČÍKOVÁ, P., aj. *Cool je...vědět víc - Ústavní výchova a rizika komerčního sexuálního zneužívání*. Praha, 2008, s. 18.

potrestán v případě, jedná-li se osobu mladší 18 let, jestliže jde o osobu do 15 let, může být potrestán pěti až dvanácti lety vězení.

Podle § 242 TZ je soulož vykonaná s osobou mladší 15 let trestným činem, ať se jedná o komerční či nekomerční sex a je trestána jedním až osmi lety odnětí svobody. Jestliže dospělá osoba vykonává dozor nad dítětem mladším 15 let, zneužije její závislosti a vynutí si na ní souhlas psychickým nátlakem, jedná se o § 242 odst. 2, je potrestána v rozmezí dva až osm let. Kdo má takovýto dozor nad osobou, která má věk do 18 let, je potrestán až na dvě léta odnětí svobody podle § 243.

Trestný čin podle § 217a o svádění k pohlavnímu styku může mít formu přemlouvání, slibování snadných výdělků, ospravedlňování prostitučního chování atd. a bývá spojen s § 217 odst.1 o ohrožování mravní výchovy mládeže. Trestní sazba se pohybuje od dvou do pěti let.

Ve světě prostituce není ojedinělým traumatem vynucení pohlavního aktu násilím nebo pohrůzkou podle § 241 TZ. Tento trestný čin znásilnění se trestá třemi až deseti lety odnětí svobody, jestliže jde o osobu mladší 18 let a pěti až dvanácti lety odnětí svobody, jde-li o osobu mladší 15 let⁷⁷. Nakonec můžeme shrnout, že téměř u všech trestných činů spáchaných v souvislosti s lidskou sexualitou, připadá v úvahu uložení trestu odnětí svobody jako jediného druhu trestu. Z ochranných opatření, které lze podle trestního zákona pachateli uložit, bude přicházet v úvahu nejčastěji ochranné léčení a to jednak psychiatrické, jednak sexuologické buď v ambulantní nebo ústavní formě. klasickou biologickou léčebnou metodou je hormonální léčba⁷⁸.

7. Pornografie

Prvotní pokusy definovat pornografii se datují od počátku 19. století. Pařížská úmluva z roku 1910 se již pokouší zavést jistý řád do činností a věcí spojených s pornografií tím, že zřídila ústřední úřady s evidenční kompetencí, jejichž úlohou bylo

⁷⁷ *Trestní předpisy (ÚZ č.655)*. Ostrava : Sagit, 2008. s.51,53,58.

⁷⁸ MITLÓHNER, M. *Erotika a paragrafy*. Praha, 1999, s. 24.

evidovat všechny projevy obscézního chování, které bychom mohli podle současné terminologie označit za pornografická díla. Ženevská úmluva z roku 1923 již stanoví závazek smluvním státům, že učiní všechna potřebná opatření k dopadení a potrestání osob vyrábějících a uvádějících do oběhu pornografii, a dále smluvní státy zavazuje, aby v tomto smyslu doplnily své zákonodárství, a to i tak, aby bylo možno za účelem pátrání po pornografii provádět domovní prohlídky a aby závadné předměty mohly být zničeny.

Slovo pornografie je odvozováno z řeckého porné - prostitutka, a grafein - psát. Volně tedy přeloženo jako popis života, zvyků a činností prostitutek. Časem vzal smysl tohoto slova na sebe jiný význam, totiž popis pohlavního aktu, zkreslování morálních hodnot, ke kterému dochází po rozpadu helénského světa v evropské kulturní oblasti. Řekové považovali popis a zobrazení pohlavního styku za zcela legitimní pro básnické i grafické zpracování. To se ovšem týkalo přirozené sexuality bez komerčních snah, agrese a perversity⁷⁹.

V posledních dobách se dostává pornografie stále častěji na pořad dne. Je to způsobeno tím, že ve všech vyspělých zemích pozorujeme liberalizaci v oblasti sexuální morálky. Liberalizuje se sexuální trestní právo, umělé potraty, cizoložství přestalo být trestným činem, rozvodové řízení se zjednodušilo, z trestního práva byla vyřazena homosexualita. Liberalizace má za následek zvýšení odbytu násilnické pornografie. Sex-kina a bary po celé Evropě vykazují desítky milionů návštěvníků, videotéky přetékají milióny porno-kazet. Jenom v Německu žije z této branže odhadem 20 000 lidí⁸⁰.

Pornografie je sociálně - patologický jev neboť je škodlivá pro zdravý a morální vývoj mládeže. Z hlediska kriminogenních účinků její negativní vliv není zcela jednoznačný. Lze však mít za to, že patologický význam pro kriminalitu mohou mít zejména ty pornografické materiály, ve kterých je zvýrazněna brutalita, sadismus a s tím spojená sexuální zvrácenost⁸¹.

Opustil se striktní trestní postih šíření jakékoliv pornografie a na základě výkladového stanoviska bývalé Generální prokuratury ČSFR a odborného stanoviska Sexuologického ústavu I. lékařské fakulty UK v Praze a České sexuologické společnosti

⁷⁹ CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha, 2003, s. 42-43.

⁸⁰ GÓDTEL, R. *Sexualita a násilí*. Praha, 1994, s. 42.

⁸¹ CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha, 2003, s.47.

byla přijata úprava, podle které je základní podmínkou trestní odpovědnosti, aby šlo o předměty, které ohrožují mravnost, v nichž se projevuje neúcta k člověku a násilí nebo které zobrazují sexuální styk s dítětem, se zvířetem nebo jiné sexuální praktiky. K naplnění trestného činu podle § 205 je potřeba, aby pachatel chtěl způsobem uvedeným v trestním zákoně porušit nebo ohrozit zájem tímto zákonem chráněný nebo věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a byl s tím srozuměn. Musel by tedy vědomě zpřístupnit pornografický materiál osobě mladší 18 let⁸².

Veřejnost bude jistě zajímat, jak souvisí pornografie se sociálními deviacemi. Z hlediska trestní zodpovědnosti mohou sexuálně stimulující díla stimulovat pouze sklony, které byly u osoby už přítomny. Pornografie je tedy významnou pomůckou pro sexuologické zkoumání, pro lékařskou diagnostiku. Sledování pornografie zvyšuje úroveň vzrušení, ve kterém se skrývá riziko agresivního chování vůči oběma pohlavím. Tento účinek je prokázán nejenom u pornografie s agresivními prvky, ale i u tzv. měkké pornografie, kde stimuluje představu, že ženy jsou povolnými oběťmi. Liberálněji se staví k problému Zvěřina⁸³, který nespatřuje bezprostřední vliv sexuálního motivu (pornografie) na vkus a na promiskuitní nebo patologicko-sexuální chování lidí. Podle něj zatím nikdo neprokázal, že by veřejná dostupnost pornografie podstatně ovlivňovala sexuální orientaci, praxi a sexuální morálku, ať již ve smyslu pozitivním nebo negativním. Naproti tomu Valová⁸⁴ dochází k závěru, že pornografie, a to i eroticky zaměřená díla, v souvislosti s dalšími faktory (např. agrese) může být kriminologickým faktorem v oblasti sociálně- a sexuálně-etického vývoje dětí, ale i části dospělé populace. Tatáž autorka pak navrhuje legislativní úpravu problematiky pornografie k zajištění zdravé výchovy mládeže i budoucí dospělé populace. Je zřejmé, že názory odborníků - psychologů, sexuologů, psychiatrů - na otázku, zda pornografie je, či není kriminologickým faktorem, jsou diametrálně odlišné.

V čem se všichni shodují, je jednoznačný zákaz prezentace sexu s dětmi, a to v jakékoli podobě, rovněž tak sex s výkaly a se zvířaty a sex s neakceptovatelným násilím. tyto praktiky jsou jednoznačně odsouzené, protože ponižují lidskou důstojnost.

⁸² MITLÖHNER, M. *Erotika a paragrafy*. Praha, 1999, s. 55-56,59.

⁸³ CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha, 2003, s. 45, cit. ZVĚŘINA, J. *Lékařská sexuologie*, Praha, 1994.

⁸⁴ CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha, 2003, s. 45. , cit. VALOVÁ, J., aj. *K problematice pornografie*, Praha, 1991.

Je otázkou, zda zakazovat prodej pornografických děl. Spíše je nutné chránit před přístupností předmětů pornografického rázu děti a mládež⁸⁵.

7.1. Dětská pornografie

Dětská pornografie jde ruku v ruce s dětskou prostitucí, často ji předchází jednání se o fotografování aktů, nebo ji přímo provází natáčením videozáznamů, ale tvrdé porno obvykle následuje až po několikaleté zkušenosti s prostitucí. Typickým scénářem je příběh, kdy chlapec nebo dívka odejde z domova. Chlapci dostávají nabídky učiněné dohazovačem v typickém prostředí plaveckého bazénu k fotografování aktů, které odstartuje homosexuální prostituci. Dívka častěji aktivně vyhledá zdroj obživy obcházením fotografů nebo salonů, kde zahájí dráhu jako modelka aktů nebo například striptérka a opět záleží na ní, zda bude souhlasit s nabídkou prostituce či tvrdších fotografií, které přejdou v natáčení pornografie⁸⁶.

V roce 1996 se ve Stockholmu konal 1. světový kongres proti komerčnímu zneužívání dětí, na kterém byla konsensuálně přijata definice. Komerční sexuální zneužívání dětí je definováno jako "*použití dítěte pro sexuální účely výměnou za peníze nebo odměnu v naturáliích mezi dítětem a zákazníkem, dítětem a prostředníkem nebo dítětem a agentem nebo jinými osobami, které vydělávají na obchodu s dětmi pro tyto účely.*" Kongres identifikoval tři formy komerčního sexuálního zneužívání dětí - dětskou prostituci, dětskou pornografii a obchod s dětmi⁸⁷. Kongresu se zúčastnili vysocí představitelé téměř všech států světa spolu s nevládními organizacemi, společně vyhodnocovali dosavadní vývoj v této oblasti v jednotlivých státech i v jeho mezinárodních souvislostech. Na tomto kongresu byla zastoupena i Česká republika⁸⁸.

Dětská pornografie je definována jako jakýkoli obrazový, textový nebo zvukový materiál, který používá děti v sexuálním kontextu. U obrazové pornografie jde

⁸⁵ CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha, 2003, s. 45-46.

⁸⁶ VANÍČKOVÁ, E. *Dětská prostituce*. Praha, 2007, s. 29-30.

⁸⁷ *Tamtéž*, s.25.

⁸⁸ CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha, 2003, s. 52

o zobrazení dítěte při skutečné či simulované sexuální činnosti nebo vystavování pohlavních orgánů pro sexuální ukájení uživatelů, přičemž taková činnost zahrnuje výrobu, rozšiřování nebo používání takového materiálu. Zvuková pornografie využívá dětský hlas, ať již skutečný nebo simulovaný, za účelem sexuálního uspokojení uživatele a opět zahrnuje výrobu, distribuci i používání takového materiálu⁸⁹.

8. Nevládní organizace a situace v sousedních zemích

Nevládní organizace jsou považovány za jednu z klíčových součástí prevence negativních jevů, které se týkají komerčního sexu a problémů spojených s tímto tématem. Právě ony si nejdříve uvědomují potřebné změny a způsoby, jakými se oběť dostane pod vliv pachatele. Jsou přímo ve styku s těmito lidmi, podle průzkumů je jim dána větší důvěra, tudíž na jejich práci také závisí úspěšnost boje proti zneužívání lidí v sexuální oblasti. Práce nevládních organizací je rozdílná od práce policie např. v tom, že se vyhýbají jakýmkoli informacím o jménech překupníků i míst, kde byly oběti drženy, čímž se samy chtějí chránit proti nátlaku překupníků, jak k tomu dochází v Bulharsku a Polsku.

Vyhodnocení stavu sexuálního vykořisťování je popsáno ve Výroční zprávě amerického ministerstva vnitra o obchodu s lidmi, ze které bude především čerpáno v této kapitole⁹⁰. Zpráva dělí země do čtyř skupin:

1) Do zóny 1 patří země, jejichž vlády splňují minimální požadavky amerického zákona na ochranu obětí obchodování s lidmi (TVPA)⁹¹ např. Německo, Rakousko, Polsko.

2) Do zóny 2 spadají země, které nesplňují minimální standardy pro potírání obchodu s lidmi, nicméně jejich vláda se snaží tuto situaci zlepšit. Jmenujme např. Maďarsko, Řecko.

⁸⁹ CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. Praha, 2003, s. 52.

⁹⁰ *Ministerstvo vnitra U.S.A.* Výroční zpráva amerického ministerstva vnitra o obchodování s lidmi za rok 2005. 2006 [online] <http://www.state.gov/g/tip/rls/tiprpt/2005/46903.htm>.

⁹¹ *Ministerstvo vnitra U.S.A.* : Zákon na ochranu obětí obchodování s lidmi. "Trafficking Victims Protection Act of 2000". 2002 [online] http://www.acf.hhs.gov/trafficking/about/TVPA_2000.pdf.

3) Zóna 2 - sledované skupiny - je určena pro státy, které nesplňují minimální standardy pro potírání obchodu s lidmi, nicméně jejich vláda se snaží tuto situaci zlepšit a zároveň

- existuje zde značný počet obětí závažných forem obchodování s lidmi, nebo počet obětí značně vzrůstá,

- není prokazatelně zlepšena snaha o boj se závažnými formami obchodu s lidmi za celý rok

- přiblížit minimální standardy je přislíbeno až v dalším roce. Patří sem např. Slovensko.

4) Zóna 3 je pro státy, jejichž vlády nesplňují minimální požadavky a nesnaží se tuto situaci zlepšit.

8.1 Slovensko

Slovensko je hraniční zemí EU, tudíž je také zemí, skrze kterou se případné oběti obchodování s lidmi dostávají do Unie. Práce vládních i nevládních složek na Slovensku je proto stěžejní pro situaci v celé EU. Organizace Aliance žen (Aliancia žien) se od roku 1994 zaměřuje na obchod se ženami, prostituci, domácí násilí a reprodukční právo. Provozuje krizové centrum a linku bezpečí. Její dceřinou organizací je Cesta zpět (Cesta späť), která se soustředí výhradně na oblast obchodování se ženami. Na Slovensku se na péči o tyto oběti a prevenci podílí poměrně rozsáhlá síť nevládních organizací, sdružení a krizových středisek. Z nevládních organizací provozujících linku bezpečí pro ženy jsou to Áno pre život, Fenestra Košice, Centrum Náděj Bratislava, Informa, Krizové centrum Brána do života, Krizové centrum Dúha, Krizové centrum občianského sdruženia Myamy, Križovatky n. f., Ženy Kysúc a SKC Dotyk. Aliance žen spolupracuje s českou nevládní organizací La Strada⁹².

⁹² *Oficiální stránka organizace Aliance žen* [online] <http://www.alianciazien.sk>.

8.2. Německo

V Německu proběhlo několik kampaní proti obchodu s lidmi. Německá agentura mezinárodní pomoci zahájila zahraniční iniciativy, které mají pomoci navracejícím se obětem, zvýšit povědomí mezi potenciálními oběťmi a bojovat proti dětské sexuální turistice. Německá luteránská církev spolupracovala s ministerstvem rodiny v kampani na omezení domácí poptávky a informovala německé občany o jejich povinnosti účastnit se boje proti obchodu s lidmi. V roce 2004 produkovalo ministerstvo rodiny a německá nevládní organizace filmový spot s názvem "Slova", který varoval před dětskou sexuální turistikou a byl promítnut ve více než 200 kinech a v televizi.

V Německém Hamburku působí od roku 1999 Organizace proti obchodu se ženami (Koordinierungsstelle gegen Frauenhandel), která poskytuje obětem obchodování veškerou potřebnou péči, ubytování v azylovém domě, doprovod na úřady a zabývá se také legislativní činností, školením a poskytováním informací⁹³. V Hamburku také působí organizace Amnesty for Women, která poskytuje pomoc migrantkám ve složitých situacích a stará se o jejich integraci do německé společnosti. Funguje jako poradenské centrum a pracuje s pěti jazyky. Pořádá kurzy němčiny, psaní a čtení⁹⁴. V Hannoveru působí od roku 1997 Koordinační a poradní centrum pro oběti obchodování se ženami (Kobra), které poskytuje obětem psycho-sociální, právní i zdravotní péči v pěti světových jazycích a zaměřují se na legislativní činnost⁹⁵.

Ve městě Mainz funguje organizace Solidarita pro ženy v potížích (Solwodi). Tato organizace upozornila na možný příliv žen do práce v prostituci během fotbalového mistrovství a zřídila pro tento účel speciální linku bezpečí, kterou zdarma poskytl německý Telecom. Ředitelka organizace Solwodi Lea Ackermann v tiskovém prohlášení uvedla, že je těžko odhadnutelné kolik obětí obchodu s lidmi bude mít za následek fotbalové mistrovství. Sdělila, že při příležitosti veletrhu v Hannoveru bylo do země přivezeno až 3000 žen k prostituci. Obavy z přílivu obchodovaných žen do prostituce pramení především z faktu, že prostituce je v Německu legální⁹⁶.

⁹³ Oficiální stránka organizace KOOFRA. [online] <http://www.koofra.de/en/koofra.html>.

⁹⁴ Oficiální stránka organizace Amnesty for Women. [online] http://www.amnestyforwomen.de/index_en.html.

⁹⁵ Oficiální stránka organizace Kobra [online] . http://www.kobra-beratungsstelle.de/eng/index_en.html.

⁹⁶ Oficiální stránka organizace Solwodi. [online] http://www.solwodi.de/eng/index_en.html.

8.3. Polsko

Polsko je zemí zdrojovou, tranzitní a cílovou zemí pro ženy a děti směřující za účelem sexuálního vykořisťování do západní Evropy, Izraele, Japonska. Do jisté míry zde také dochází k vnitrostátnímu obchodu s lidmi. V případě tranzitní a cílové země jsou oběti většinou z východní Evropy, hlavně z Běloruska, Bulharska, Moldávie, Rumunska a Ukrajiny. Nejvíce obětí procházejících Polskem je z Ukrajiny, zatímco počet ruských obětí v posledních letech klesl. Obchodování s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování je v Polsku trestným činem na základě trestního zákona, a je postihováno dostatečně přísnými tresty.

V Polsku působí pobočka organizace La Strada, která poskytuje veškerou péči obětem sexuálního vykořisťování a zaměřuje se na prevenci a legislativní činnost a roku 2004 otevřela azylový dům. V letech 2003-2004 poskytla školení policejním akademiím a útvarům pohraniční policie a 120 školským zaměstnancům⁹⁷. Od roku 2002 působí v Polsku Sdružení Haliny Nieć na ochranu lidských práv, které se zabývá lidsko-právní otázkou obchodování s lidmi a má sídlo v Krakově⁹⁸.

8.4. Rakousko

Rakousko je tranzitní a cílovou zemí pro obchod s lidmi za účelem sexuálního vykořisťování, a to především pro ženy a děti z Běloruska, Bulharska, Moldávie, Rumunska a Ukrajiny. Cílovou zemí dovozu z Rakouska je hlavně Itálie, Francie, Německo a Španělsko. V roce 2004 se zde díky spolupráci rakouských a rumunských úřadů podařilo snížit počet obchodovaných rumunských dětí, nicméně obchodování s bulharskými dětmi se nadále jeví jako palčivý problém.

⁹⁷ *Oficiální stránka organizace La Strada.* [online] http://www.strada.org.pl/index_en.html.

⁹⁸ *Oficiální stránka organizace Sdružení Haliny Nieć na ochranu lidských práv.* [online] <http://www.niecassociation.org/onas.htm>.

V Rakousku působí nevládní organizace LEFÓ (Beratung, Bildung und Begleitung für Migrantinnen), která již od roku 1985 poskytuje veškerou péči a pomoc mezinárodním migrantkám v nesnázích. Od roku 1998 provozuje intervenční centrum pro pomoc obětem obchodování s lidmi IBF, které ženám poskytne kromě poradenství a zdravotní péče i ubytování a bezpečný dobrovolný návrat do vlasti. Kromě toho se zabývá osvětovou činností a bojem proti obchodování s lidmi⁹⁹.

Organizace Peregrina poskytuje psycho-sociální pomoc ženám a dívkám, které prožily těžká traumata, krize spojené s migrací, psychosociální krize či traumatizující zážitky. Její zaměstnanci poskytují služby v angličtině, bosenštině, chorvatštině, němčině, srbštině. Pořádá jazykové kurzy němčiny a zajišťuje účastnicím získání jazykového diplomu¹⁰⁰.

8.5. Česká republika

8.5.1. Česká republika ve výroční zprávě U.S.A.

Česká republika spadá do zóny 1 a je zdrojovou, tranzitní i cílovou zemí pro ženy a děti obchodované z Běloruska, Bulharska, Číny, Litvy, Moldávie, Rumunska, Slovenska, Ukrajiny a Vietnamu převážně za účelem sexuálního vykořisťování. Vnitrostátně jsou ženy obchodovány z oblastí s vysokou nezaměstnaností do Prahy nebo příhraničních oblastí s Německem a Rakouskem. Nejrizikovější skupinou jsou rómské ženy, které jsou ve většině případů prodány členem rodiny nebo známým. Výroční zpráva kladně hodnotí přijetí plánu boje proti sexuálnímu zneužívání dětí v roce 2003, zahájení Programu podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi v roce 2004. Vláda poskytla finance dvěma nevládním organizacím na provoz azylových domů, přičemž největší nevládní organizace poskytly v roce 2004 ubytování a péči 68 obětem. Ministerstvo vnitra spolupracuje s IOM na kampani na redukci domácí poptávky zaměřené na klienty sexuálních služeb v pohraničních oblastech. Nevládní organizace

⁹⁹ *Oficiální stránka organizace LEFÓ* [online] <http://www.lefoe.at/desing/content.pfp?page=8&lang=en&content=000>.

¹⁰⁰ *Oficiální stránka organizace Peregrina* [online] <http://www.peregrina.at/>.

pořádá osvětové kampaně ve školách a azylových domech. Ministerstvo zahraničí poskytuje informace o obchodu s lidmi žadatelům o česká víza ze zdrojových zemí. Odbor prevence kriminality MV ČR pořádá osvětové programy ve školách¹⁰¹.

8.5.2. Nevládní organizace v ČR

V ČR působí od roku 1995 nevládní organizace La Strada, která ve spolupráci s IOM zajišťuje pomoc obětem psycho-sociální, lékařskou a právní asistenci, působí v oblasti prevence a snaží se i aktivně působit na změnu stávající legislativy v ČR. Je autorem několika cenných studií mapujících obchod s lidmi na území ČR¹⁰². 1. září 2005 zahájila v Chebu kampaň zaměřenou na prevenci obchodování se ženami za účelem vykořisťování v prostituci. Je také jedním ze zakladatelů mezinárodní sítě působící v Nizozemí, Polsku, Bulharsku, Bělorusku, Moldávii, Makedonii, Bosně a Hercegovině a na Ukrajině. La Strada provozuje linku bezpečí¹⁰³.

V ČR působí také sdružení Česká katolická charita, která poskytuje obětem obchodování s lidmi azylové ubytování a péči. Spolupracuje s organizací La Strada a organizací Rozkoš bez rizika. Pomocí obětem obchodování s lidmi se zabývá od roku 2002. Spolu s organizací La Strada je začleněna do vládního programu pomoci obětem obchodu s lidmi¹⁰⁴.

Nadace Naše dítě se zaměřuje na sexuální zneužívání dětí, které souvisí s prostitucí. V rámci projektu AGIS mapovala legislativní úpravu a shromažďování údajů ohledně pěti typů trestných činů: sexuální útok, dětská prostituce, dětská pornografie, sexuální turismus a obchodování s dětmi za účelem sexuálního vykořisťování. Nadace provozuje linku bezpečí¹⁰⁵.

¹⁰¹ Ministerstvo vnitra U.S.A. Výroční zpráva amerického ministerstva vnitra o obchodování s lidmi za rok 2005. 2006 [online] <http://www.state.gov/g/tip/rls/tiprpt/2005/46903.htm>.

¹⁰² BURČÍKOVÁ, P., aj. *Cool je...vědět víc - Ústavní výchova a rizika komerčního sexuálního zneužívání*. Praha, 2008.

¹⁰³ *Oficiální stránky organizace La Strada*. [cit. 9. prosince 2008]. Dostupné na WWW: www.strada.cz

¹⁰⁴ *Oficiální stránka sdružení Česká katolická charita*. [online] <http://www.charita.cz>.

¹⁰⁵ *Oficiální stránka sdružení Naše dítě*. [online] <http://www.nasedite.cz>.

Sdružení Rozkoš bez rizika se od roku 1992 zabývá prevencí a léčbou sexuálně přenosných chorob a zaměřuje se především na prostitutky, narkomanky i bezdomovkyně. Její pražské a brněnské centrum poskytuje psycho-sociální, zdravotnické a volnočasové služby. Organizace vlastní mobilní vyšetřovací jednotku, se kterou dvakrát ročně vyjíždí do oblastí postižených prostitutí¹⁰⁶.

Nevládní organizace jsou častěji považovány za klíčovou součást problému s kriminálními jevy spojenými s prostitucí, neboť mohou reagovat na potřeby jejich obětí citlivě, rychleji a pružněji. Budou stále častěji zvány ke spolupráci s policií, zákonodárci a příslušnými úřady.

Závěr

Ze tří možných přístupů: konzervativního, liberálního a aboličního se právě aboliční jeví expertům jako ten nejméně šťastný a nejvíce zneužívaný pachateli této trestné činnosti. Všechny nedostatky, na které experti v rámci svých vyjádření k problematice boje proti obchodování s lidmi a jejího řešení v České republice poukazují, velmi obratně využívají pachatelé této trestné činnosti. V první řadě jde o využívání mezer v legislativě. Zmiňovaná nekomplexnost, neprovázanost a nepřehlednost je jedním ze základních předpokladů.

Ženská i mužská prostituce v naší zemi stoupá, přijíždí k nám řada občanů ze zemí, kde je výskyt HIV infekce vysoký, zvyšuje se počet našich lidí cestujících do těchto zemí. Právě celosvětové pochopení závažnosti tohoto jevu a správná analýza dat je klíčem k úspěšné prevenci. Největší nebezpečí je evidentně v návaznosti komerčního sexu na obchodování s lidmi, tento mezinárodní organizovaný zločin je srovnatelný s drogovou mafií.

Měli bychom se zamyslet nad tím, jak úspěšně dokážou spolupracovat mezinárodní překupnické gangy na národní a mezinárodní úrovni na rozdíl od těch, kdo

¹⁰⁶ *Oficiální stránka organizace Rozkoš bez rizika* [online] <http://www.rozkosbezrizika.cz>.

proti nim bojují. V oblasti přistěhovalectví je podle expertů nejvíce zneužíván systém povolení pobytu, proces vydávání víz a kontrola plnění pobytových podmínek cizinců na území ČR. Prakticky zanedbatelné jsou trestní sazby za trestné činy nedovoleného překročení státní hranice.

Přestože se názory odborníků a veřejnosti na návrh zákona o prostituci liší, vývoj ukazuje k postupnému směřování k regulaci prostituce tak, aby byly chráněny především zájmy společnosti v oblasti zdravého vývoje dětí a mládeže i zdraví všech občanů.

Budoucnost patří zřejmě zejména nevládním organizacím, neboť právě ony si nejdříve uvědomují potřeby obětí a cesty, kterými se dostává pod vliv pachatele. Jsou stále více považovány za jednoho z hlavních aktérů v prevenci negativních důsledků komerčního sexu a v problémech spojených s tímto tématem. Je jim dána větší důvěra pro jejich přímý a častější i citlivější přístup k ohroženým skupinám lidí. Na jejich práci bude závislý boj proti zneužívání lidí v sexuální oblasti.

Nejúčinnější je primární prevence těchto kriminálních jevů spojených s prostitucí, která se zaměřuje na nejnižší věkové kategorie, masmédiá, výchovně - vzdělávací zařízení, kvalitní vztahy v rodině. Je potřeba omezit liberalizaci postojů k sexu. Dnes musíme konstatovat, že média, zvláště komerční televize, nepřispívají k těmto snahám, naopak produkují pokleslé formy pohledu na lidskou sexualitu a dále násilí jako běžnou formu řešení konfliktů.

Seznam použité literatury:

Literární zdroje:

1. BASSERMANN, L. *Nejstarší řemeslo*. 1. vyd. Praha: Mladá fronta, 1993. 333 s. ISBN 80-204-0363-9
2. BURČÍKOVÁ, P., aj. *Cool je...vědět víc - Ústavní výchova a rizika komerčního sexuálního zneužívání*. 1. vyd. Praha: La Strada ČR, o. p. s., 2008. 49 s. ISBN 978-80-254-1524-5
3. CEJP, M. aj. *Organizovaný zločin v České republice III*. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenc, 2004. 158 s. ISBN 80-7338-027-7
4. ČERNÍKOVÁ, V. *Prekriminalita dětí a kriminalita mladistvých, kterým byla uložena ochranná opatření*. 1. vyd. Praha 2002. 149 s.
5. ČÍRTKOVÁ, L., VITOUŠOVÁ, P. *Pomoc obětem (a svědkům) trestných činů*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2007. 192 s. ISBN 978-80-247-2014-2
6. GÖDTEL, R. *Sexualita a násilí*. 1. vyd. Praha: Český spisovatel, a. s., 1994. 188 s. ISBN 80-202-0512-8
7. CHMELÍK, J. *Mravnost, pornografie a mravnostní kriminalita*. 1. vyd. Praha: Portál, 2003. 208 s. ISBN 80-7178-739-6
8. CHMELÍK, J., aj. *Zločin bez hranic. Vyšetřování terorismu a organizovaného zločinu*. Praha: Linde Praha, a.s., 2004. 185 s. ISBN 80-7201-480-3
9. KOUKOLÍK, F., DRTILOVÁ, J. *Vzpouora deprivantů. Nové, přepracované vydání*. Praha: Galén, 2006. 327 s. ISBN 80-7262-410-5
10. MAY, T., HAROCOPOS, A., aj. *Z lásky nebo za peníze: kuplíři a provozování prostitute*. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2002. 58 s. ISBN 80-7338-003-X

11. METEŇKO, J., ČERNÍK, J. Mravnostná kriminalita. 1. vyd. Bratislava: Katedra kriminálnej polície, Akadémia PZ SR v Bratislave, 2001. 142 s.
ISBN 80-8054-164-7
12. Ministerstvo vnitra České republiky: Obchodování s lidmi. Manuál pro policii ČR. Praha: MV ČR, 2006. 16 s.
13. MITLÓHNER, M. Erotika a paragrafy. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, spol. s r. o., 1999. 131 s. ISBN 80-7169-691-9
14. NEJEZCHLEBOVÁ, L. Bič na obchod s lidmi? Mladá fronta Dnes. 20. března 2008. s 3
15. ŠÁMAL, P. Osnova trestního zákoníku 2004-2006. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. 421 s. ISBN 80-7179-527-5
16. ŘEZNIČEK, M. Prevence sociálních deviací. 1. vyd. Praha: Ethum, 1999
17. TRÁVNÍČKOVÁ, I., aj. Obchodování se ženami z pohledu České republiky. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004. 148 s.
ISBN 80-7338-030-7
18. TERYNGEL, J. Podnikání, právo, sex a erotika. 1. vyd. Praha: NUGA, 1991. 46 s.
ISBN 80-900271-4-8
19. Trestní předpisy (ÚZ č.655). Ostrava : Sagit, 2008. ISBN 978-80-7208-666-5
20. VANÍČKOVÁ, E. Dětská prostituce. 2. vyd. Praha: Grada Publishing, a. s., 2007. 144 s. ISBN 978-80-247-2218-4
21. VALOVÁ, J., aj. K problematice pornografie, 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 1991.
22. WEISS, P., ZVĚŘINA, J. Sexuální chování v ČR - situace a trendy. 1. vyd. Praha: Portál, 2001. 159 s. ISBN 80-7178-558-X
23. ZVĚŘINA, J. Lékařská sexuologie, 1. vyd. Praha: Pharma Schring, 1994

Elektronické zdroje:

1. *Evropská unie*: Program DAPHNE II. [online]
http://europa.eu.int/comm/justice_home/funding/stop/wai/funding_stop_en.htm.
2. *Evropská unie*: Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o zahájení programu DAPHNE. [online] Eurlex. 2005 [cit. 12. prosince 2008]. Dostupné na WWW: http://europa.eu.int/eur-lex/en/archive/2004/1_14320040430en.html.
3. *Evropská unie*: Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě. [online] Eurlex. 2005 [cit. 12. prosince 2008]. Dostupné na WWW: http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/cs/com/2005/com2005_0514cs01.pdf.
4. *Evropská unie*: Sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu. [online] Eurlex. 2000 [cit. 12. prosince 2008] Dostupné na WWW: <http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52000DC0854:EN:html>.
5. *Evropská unie*: Úřední věstník E 062 E z 27.2. 2001 [online] [cit. 5. října 2008]. Dostupné na WWW: [http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52000PC0854\(02\):en.html](http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52000PC0854(02):en.html).
6. *Evropská unie*: Úřední věstník L 063 z 4.3. 1997 [online] [cit. 5. října 2008]. Dostupné na WWW: <http://europa.eu.int/scedplus/leg/en/lvb/133072.html>.
7. *Evropská unie*: Úřední věstník L 186 ze 7.7. 2001[online] [cit. 5. října 2008]. Dostupné na WWW: http://europa.eu.int/eur-lex/pri/en/oj/dat/2001/1_186/1_18620010707en00070010.pdf.
8. *Ministerstvo vnitra ČR*: Národní strategie boje proti obchodování s lidmi.[online] 2005 [cit. 5. října 2008]. Dostupné na WWW: http://www.let.aa/obp/obchod_lidi/index.html.
9. *Misterstvo vnitra ČR*: Návrh zákona o regulaci prostituce. [online] 2005 [cit. 10. prosince 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.mvcr.cz/2003/odbor/opb/navrh.pdf>.

10. *Ministerstvo vnitra ČR*: Popis stávající situace v obchodu s lidmi, Odbor bezpečnostní politiky MV ČR. [online] 2005 [cit 5.října 2008]. Dostupné na WWW: http://www.mvcr.cz/rs_atlantic/project/article.php?id=9462.
11. *Ministerstvo vnitra ČR*: Program podpory a ochrany obětí obchodování s lidmi. [online] Časopis Policista, číslo 8/2005 [cit. 5.října 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.mvcr.cz/casopisy/policista/2005/08/pracov./html>.
12. *Ministerstvo vnitra ČR*: Návrh věcného záměru zákona o regulaci prostituce. [online] 2005 [cit. 10. prosince 2008]. Dostupné na WWW: http://www.mvcr.cz/2003/odbor/obp/prost_odbor_info.html.
13. *Ministerstvo vnitra U.S.A.* Výroční zpráva amerického ministerstva vnitra o obchodování s lidmi za rok 2005. [online] 2006 [25. listopad 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.state.gov/g/tip/rls/tiprpt/2005/46903.htm>.
14. *Ministerstvo vnitra U.S.A.* : Zákon na ochranu obětí obchodování s lidmi. "Trafficking Victims Protection Act of 2000". [online] 2002 [25. listopad 2008]. Dostupné na WWW: http://www.acf.hhs.gov/trafficking/about/TVPA_2000.pdf.
15. *Oficiální stránka organizace Aliance žen* [cit. 8. prosince 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.alianciazien.sk>.
16. *Oficiální stránka organizace Amnesty for Women*. [cit. 8. prosince 2008]. Dostupné na WWW: http://www.amnestyforwomen.de/index_en.html.
17. *Oficiální stránka organizace Kobra*. [cit. 8. prosince 2008]. Dostupné na WWW: http://www.kobra-beratungsstelle.de/eng/index_en.html.
18. *Oficiální stránka organizace KOOFRA*. [cit. 8. prosince 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.koofra.de/en/koofra.html>.
19. *Oficiální stránka organizace La Strada*. [cit. 8. prosince 2008]. Dostupné na WWW: http://www.strada.org.pl/index_en.html.
20. *Oficiální stránky organizace La Strada*. [cit. 9. prosince 2008]. Dostupné na WWW: www.strada.cz.

21. *Oficiální stránka organizace LEF`O*. [cit. 8. prosince 2008]. Dostupné na WWW: http://www.lefoe.at/desing/content.pfp?page=_8lang=en&content=000.
22. *Oficiální stránka organizace NaNe*. [cit. 8. prosince 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.nane.hu/englisch/index.html>.
23. *Oficiální stránka organizace Rozkoš bez rizika*. [cit. 9. prosince 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.rozkosbezrizika.cz>.
24. *Oficiální stránka organizace Sdružení Haliny Nieć na ochranu lidských práv*. [cit. 8. prosince 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.niecassociation.org/onas.htm>.
25. *Oficiální stránky organizace Sdružení úniku*. [cit. 8. prosince 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.eszteralapitvany.hu/>.
26. *Oficiální stránka organizace Solwodi*. [cit. 8. prosince 2008]. Dostupné na WWW: http://www.solwodi.de/eng/index_en.html
27. *Oficiální stránka sdružení Česká katolická charita*. [cit. 9. prosince 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.charita.cz>.
28. *Oficiální stránka sdružení Naše dítě*. [cit. 9. prosince 2008]. Dostupné na WWW: <http://www.nasedite.cz>.
29. *Tiskový servis Odboru prevence kriminality MV*. květen 1999. [online] <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/obcanum/publik/ts/1999/kveten99.doc>
30. *Tiskový servis Odboru prevence kriminality MV*. říjen 2002. [online] <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/obcanum/publik/ts/2002/rijen2.doc>
31. *Tiskový servis Odboru prevence kriminality MV*. leden 2005. [online] <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/obcanum/publik/ts/2005/leden5.doc>
32. *Tiskový servis Odboru prevence kriminality MV*. říjen 2005. [online] <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/obcanum/publik/ts/2005/rijen5.doc>
33. *Tiskový servis Odboru prevence kriminality MV*. listopad 2005. [online] <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/prevence/obcanum/publik/ts/2005/rijen5.doc>

34. *Vše, co chcete vědět o novém trestním zákoníku*. 12. listopadu 2008 [cit. 20.12. 2008] http://domaci.ihned.cz/iHNed_zpravodajstvi_files/zmeny-tr.jpg.
35. *Výroční zpráva britské nevládní organizace Anti- Trafficking Internacional*, [online] str. 2, 2005 [cit 8.11.2008]: Dostupné na WWW: <http://www.antislavery.org/homepage/resources/PDF/annulalreview2005.pdf>.
36. ZVĚŘINA, J. Vládní návrh zákona o prostituci. [online] 28.07.2005 [cit. 15.12. 2008] <http://zpravy.ods.cz/prispevek.php?ID=1085>.

Seznam příloh:

Graf č.1, *Kuplířství (§ 204 trestního zákona)*, TRÁVNÍČKOVÁ, I., aj. *Obchodování se ženami z pohledu České republiky*. Praha, 2004, s. 59

Tabulka č. 1, *Výskyt trestného činu obchodování se ženami podle ust. § 246, CEJP, M. aj. Organizovaný zločin v České republice III. 1. vyd. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2004, s. 112*

Tabulka č. 2, *Zločinecké kariéry šestnácti kuplířů*, MAY, T., HAROCOPOS, A., aj. *Z lásky nebo za peníze: kuplíři a provozování prostituce*. Praha, 2002, s. 22

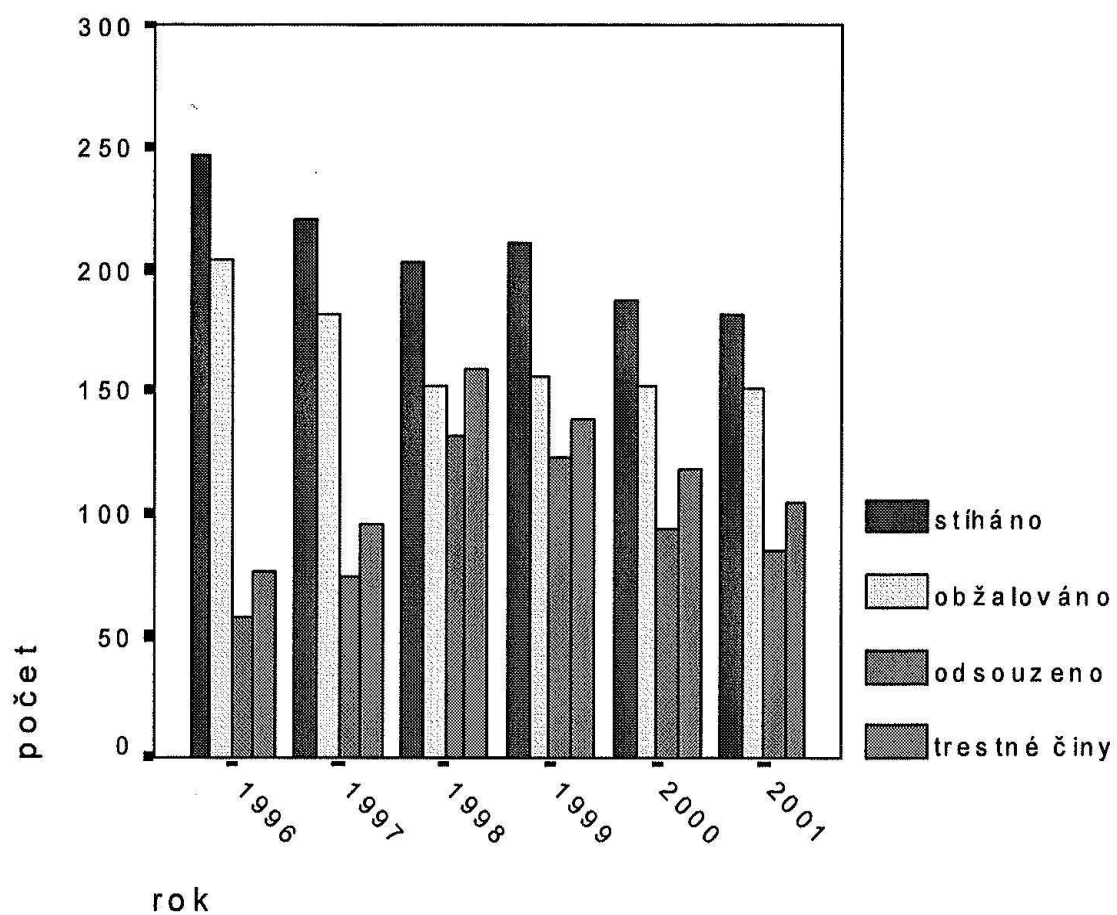
Tabulka č. 3, *Kuplířství (§ 204 trestního zákona) - stíhané osoby a státní příslušnost*, TRÁVNÍČKOVÁ, I., aj. *Obchodování se ženami z pohledu České republiky*. Praha, 2004, s. 63

Tabulka č. 4, *Obchodování se ženami (§ 246 trestního zákona) - věk obětí*, TRÁVNÍČKOVÁ, I., aj. *Obchodování se ženami z pohledu České republiky*. Praha, 2004, s. 60

Přílohy:

Graf č. 1

Kuplířství (§ 204 trestního zákona)

Tabulka č. 1

Výskyt trestného činu obchodování se ženami podle ust. § 246 tr.z.

Rok	Zjištěno skutků	Stíháno, vyšetřováno osob
1996	35	25
1997	13	16
1998	34	48
1999	15	15
2000	13	28
2001	27	26

Tabulka č.2

Tabulka 2: Zločinecké kariéry šestnácti kuplířů

Trestný čin	Počet spáchaných trestných činů	Počet odsouzených	Průměrný věk ⁹ prvního tr. činu	Počet respondentů, kteří spáchali tr. čin za posl. 6 měsíců
Krádež v obchodě	11	2	12	3
Držení drog ¹⁰	16	9	14	16
ABH	16	12	15	13
Vloupání	13	7	15	3
Škoda v důsledku trestného činu	8	1	15	4
GBH	16	8	17	7
Loupež	12	7	17	10
Dodávání drog	14	5	18	12
Podvod	10	3	18	3
Žhářství	4	1	20	0
Nezákonné uvěznění	7	4	21	2
Držení střel.zbraně	12	4	22	10
Dodávání střel.zbraně	8	0	24	1

Tabulka č. 3

Kuplířství (§ 204 trestního zákona) - stíhané osoby a státní příslušnost

Rok	stíhaní muži	stíhané ženy	celkem stíhaných osob	státní příslušnost	počet osob
1996	131	54	185	Česká republika	170
				Slovensko	12
				Ukrajina	2
				Rakousko	1
1997	85	42	127	Česká republika	117
				Slovensko	4
				Ukrajina	1
				Bulharsko	2
				Německo	1
				Rakousko	1
				Turecko	1
1998	86	43	129	Česká republika	111
				Slovensko	6
				Rusko	3
				Ukrajina	1
				Bulharsko	1
				Lotyšsko	1
				Makedonie	3
				Vietnam	1
				Německo	1
				nezjištěno	1
1999	79	39	118	Česká republika	113
				Slovensko	2
				Bulharsko	3
2000	122	44	166	Česká republika	148
				Slovensko	3
				Ukrajina	11
				Rumunsko	1
				Makedonie	1
				Německo	1
				Turecko	1
2001	100	34	134	Česká republika	110
				Vietnam	6
				Německo	5
				Slovensko	4
				Bosna a Hercegovina	4
				Ukrajina	2
				Bulharsko	2
				země bývalé Jugoslávie	1

Tabulka č. 4

Obchodování se ženami (§ 246 trestního zákona) - věk obětí

Rok \ Věk	0-14	15-17	18-21	22-30	31 a více	skupina obětí (2 a více osob)	celkem obětí
1996	0	8	12	10	2	17	49
1997	0	3	5	0	0	17	25
1998	2	3	8	8	1	42	64
1999	0	5	4	2	0	49	60
2000	0	5	0	1	0	35	41
2001	0	4	6	4	1	52	67
<i>celkem</i>	2	28	35	25	4	212	306

Pozn.: Celkový počet obětí vyjadřuje nejmenší skutečný počet obětí, protože skupina se vykazuje v případě dvou a více obětí.

Abstrakt:

KAJTMAN, M. *Mravnostní kriminalita - prostituce, její charakteristika a analýza právního aspektu: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s., 2009, 68 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Roman Svatoš, PhD.

Klíčová slova: prostituce, trestní zákon, prevence, mravnostní kriminalita, komerční sex, obchodování s lidmi.

Práce se zabývá tématem komerčního sexu, souvislostí s mezinárodním zločinem, výchovou dětí a mládeže, zvláště dopadem na společnost v trestním právu. Zamýšlí se nad příčinami těchto sociálně - patologických jevů, snaží se určit jejich druhy a příčiny. Shrnuje názory odborné veřejnosti, zákonodárců, policie na možnosti potírání prostituce. Seznamuje s prevencí a přístupy abolicie, regulace a reglementace v této oblasti. Zmiňuje připravované změny v zákonodárství v roce 2010. Klade důraz na mezinárodní spolupráci při tvorbě zákonů, především na poli Evropské unie, ale vidí i důležitost podpory programů, které se týkají pomoci obětem komerčního sexu. Nemalá část je věnována nevládním organizacím, které pracují s lidmi, zneužívanými v oblasti prostituce, pornografie, kuplířství a obchodování s lidmi.

Abstract:

KAJTMAN, M. *Vice crime - prostitution, its characteristics and an analysis of its legal aspects: B.A. dissertation.* České Budějovice: College of European and Regional Studies, n.g.o., 2009, 68 pages. B.A. dissertation supervisor: Dr. Roman Svatoš, LLB.

Key words: prostitution, criminal law, prevention, vice crime, commercial sex, human trafficking.

This work deals with the topic of commercial sex, its links with international crime, with the education of children and youth and its particular impact on society in the light of the criminal law. It considers the causes of these social – pathological phenomena and attempts to define their types and causes. It summarizes the views of the professional public, law-makers and the Police on the options to combat prostitution. It discusses prevention and approaches to abolition together with regulations and rules in this area. It mentions the prepared legal changes which come into force in 2010. It places emphasis on international cooperation in law-making, particularly within the European Union, but sees the importance of supporting programmes which aim to help the victims of commercial sex. A substantial part is devoted to non-governmental organizations that work with people who have been abused in the areas of prostitution, pornography, pimping and human trafficking.